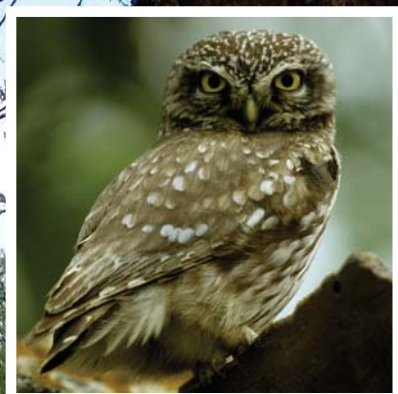
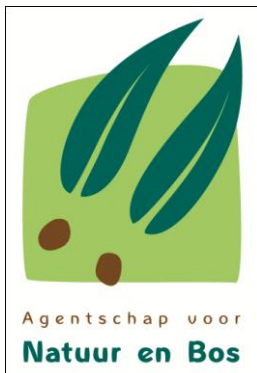

HANDHAVINGSRAPPORT 2010

Agentschap voor
Natuur en Bos

HANDHAVINGSRAPPORT 2010

Inhoud

VOORWOORD	2
DE ORGANISATIE VAN DE HANDHAVING BINNEN HET ANB.....	3
ORGANISATIESTRUCTUUR	3
TAKEN EN BEVOEGDHEDEN.....	4
ANB-RICHTLIJNEN	6
PERSONEEL, VORMING EN MIDDELEN	7
PERSONEEL: AANTAL VTE INZETBAAR VOOR HANDHAVING.....	7
VORMING.....	8
MIDDELEN.....	9
HANDHAVINGSPLAN 2010	10
REACTIEVE CONTROLES.....	12
ROUTINECONTROLES.....	15
GECONTROLEERDE JAGERS EN VISSERS	15
GECONTROLEERDE VERGUNNINGEN	16
SPECIFIEKE HANDHAVINGSCAMPAGNES.....	17
STRAFRECHTELIJK EN ADMINISTRATIEFRECHTELIJK OPTREDEN.....	19
PROCESSEN-VERBAAL	19
PRIORITAIRE PROCESSEN-VERBAAL	20
STRAFRECHTELIJKE AFHANDELING	21
BESTUURLIJKE MAATREGELEN	22
VEILIGHEIDSMATREGELEN	22
AANMANINGEN.....	23
DE BEVOEGDHEDEN VAN DE GEMACHTIGDE AMBTENAREN VAN HET ANB	23
INBESLAGNEMINGEN	23
DODE ROOFVOGELS: ANALYSERESULTATEN	25
SAMENWERKING EN OVERLEG.....	29
INTERNATIONALE CONTEXT	31
KNELPUNTEN	32
KNELPUNTEN IN HET MILIEUHANDHAVINGSDECREET EN ZIJN UITVOERINGSBESLUITEN.....	32
KNELPUNTEN IN DE MILIEUBEHEERWETGEVING.....	33
ANDERE KNELPUNTEN.....	33
BIJLAGEN	34
BIJLAGE 1: ADRESSEN	34
BIJLAGE 2: PRIORITEITEN VAN HET HANDHAVINGSPLAN MET CORRESPONDERENDE PRIORITEITCODES.....	35
BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN KNELPUNTEN IN DE MILIEUBEHEERWETGEVING (NIET LIMITATIEF).....	37
BIJLAGE 4: GEBRUIKTE AFKORTINGEN	43

Voorwoord

Dit rapport is het tweede handhavingsrapport van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Het probeert een antwoord te geven op de vraag in welke mate het ANB zijn handhavingstaken in het afgelopen jaar 2010 heeft uitgevoerd.

Dit handhavingsrapport vormt de basis voor de bijdrage van het ANB aan het jaarlijkse milieuhandhavingsrapport van de Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving.

Eén van de kerntaken van het ANB bestaat erin het milieubeheerrecht te doen naleven. Onder het milieubeheerrecht moet, volgens de definitie opgenomen in het milieuhandhavingsbesluit (MHB), worden verstaan: de natuur-, de bos-, de jacht- en de riviervisserijregelgeving.

Behalve het ANB zijn er nog andere actoren met handhavingsbevoegdheid inzake het milieubeheerrecht actief op het terrein. Er wordt hierbij in de eerste plaats aan de reguliere politiediensten gedacht, die over een algemene vaststellingsbevoegdheid beschikken. Daarnaast zijn er naar schatting over heel Vlaanderen een duizendtal bijzondere veldwachters met een vaststellingsbevoegdheid (inzake milieubeheerrecht) actief op het terrein van hun aansteller; die is in de meeste gevallen een jager, maar ook sommige openbare besturen hebben bijzondere veldwachters in dienst voor de bewaking van hun domeinen.

Het ANB ontvangt geen informatie over aantallen processen-verbaal opgesteld door politiediensten of bijzondere veldwachters voor schending van de milieubeheerwetgeving.

Dit rapport heeft bijgevolg enkel betrekking op de handhaving van die regelgeving door het ANB.

In dit rapport worden ook enkele aanbevelingen geformuleerd om een aantal knelpunten in het MHD en/of zijn uitvoeringsbesluiten en in de milieubeheerwetgeving weg te werken.

De organisatie van de handhaving binnen het ANB

Organisatiestructuur

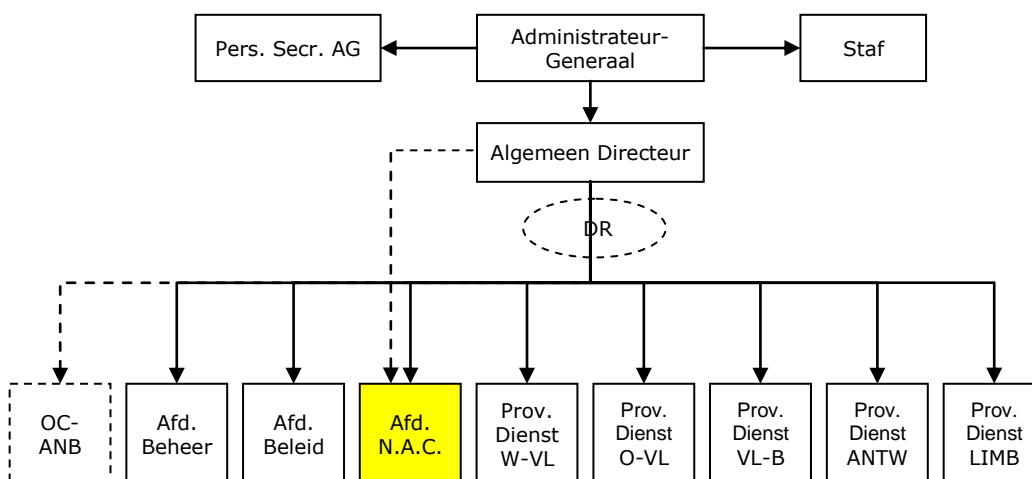
Eén van de doelstellingen bij de oprichting van het ANB in 2006, was het streven naar een verhoogde en structurele aandacht voor de handhaving van natuurdelicten in brede zin. Die doelstelling werd op organisatorisch vlak vertaald in de oprichting van een aparte en onafhankelijke cel Natuurinspectie binnen het ANB.

Op het niveau van de Centrale Diensten is de Natuurinspectie verantwoordelijk voor de aansturing en de coördinatie van de handhaving, de algemene monitoring en bewaking van het handhavingsbeleid, de opmaak van het handhavingsplan, juridische ondersteuning van de handhaving, vorming en opleiding van de handhavers, opvolging van de regelgeving... De Natuurinspectie heeft in het organogram een eigen plaats, apart van de uitvoerende activiteiten en rechtstreeks onder de algemeen directeur. Dit is noodzakelijk is om een objectieve en onafhankelijke handhaving te garanderen.

Op het niveau van de Provinciale Diensten is er in elke provincie een aparte cel Natuurinspectie opgericht. Deze cellen Natuurinspectie staan in voor het toezicht (in regel buiten de domeinen onder beheerverantwoordelijkheid van het ANB; binnen die domeinen gebeurt het toezicht door de boswachters van de diverse beheerregio's) en de opsporing (overall), de uitvoering van het handhavingsplan (samen met de provinciale beheercellen en met de Natuurinspectie van de Centrale Diensten), de controle op het naleven van vergunningsvoorwaarden, contacten met politie en parketten, de centralisatie, verwerking en opvolging van de processen-verbaal. Deze cellen op het niveau van de Provinciale Dienst worden telkens geleid door een celverantwoordelijke Natuurinspectie.

De plaats van de Natuurinspectie binnen het Agentschap voor Natuur en Bos kan als volgt worden weergegeven:

Algemeen organigram:

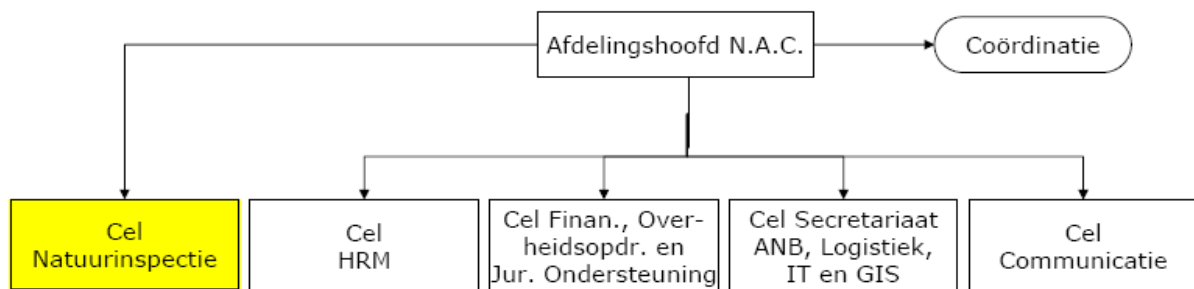

Afdeling N.A.C.: Afdeling Natuurinspectie, Administratie en Communicatie

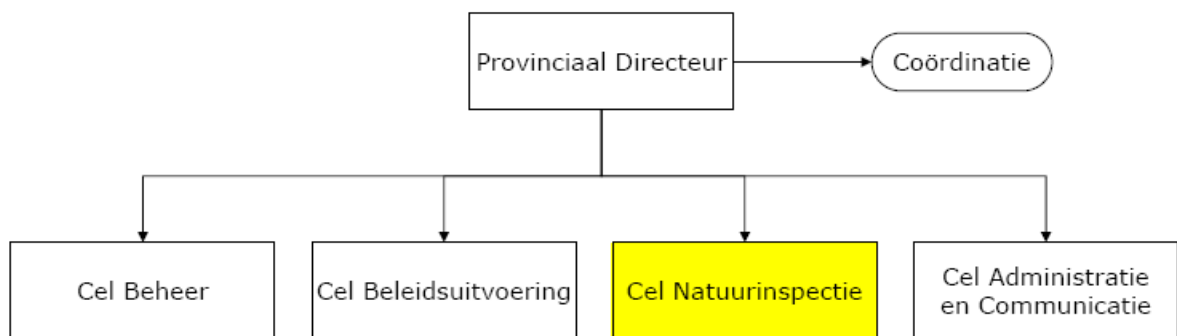
DR: Directieraad van het ANB

OC-ANB: Ondersteunend Centrum ANB

Organigram van de Centrale diensten:

Organigram van de Provinciale Diensten:

Taken en bevoegdheden

De kernopdrachten van het ANB staan vermeld in artikel 3 van het **oprichtingsbesluit** van het ANB (Besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2005, zoals gewijzigd door het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010).

Met betrekking tot de handhaving is daarin bepaald dat het ANB tot taak heeft "de handhaving te verzekeren van de regelgeving, vermeld in artikel 25 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid"; met het besluit van 12 december 2008 wordt het milieuhandhavingbesluit (MHB) bedoeld.

Het ANB is inhoudelijk bevoegd voor o.a. de handhaving van de volgende wetgeving:

- 1° het boswetboek van 19 december 1854;
 - 2° de jachtwet van 28 februari 1882;
 - 3° de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij;
 - 4° de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud;
 - 5° het Bosdecreet van 13 juni 1990;
 - 6° het Jachtdecreet van 24 juli 1991;
 - 7° het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu,
- en alle bijbehorende uitvoeringsbesluiten.

Het geheel van de bovengenoemde regelgeving valt onder de noemer van het milieubeheerrecht, op grond van de definitie opgenomen in het MHB.

Bovendien is er de volgende wetgeving waarvoor het ANB niet inhoudelijk bevoegd is, maar waar het wel een (al dan niet beperkte) handhavingsbevoegdheid heeft:

1° het veldwetboek;

2° de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979;

3° het afvalstoffendecreet van 2 juli 1981.

De handhaving van voormelde wetten en decreten gebeurt volgens de regels en procedures van het milieuhandhavingsdecreet (MHD).

Het begrip handhaving omvat in brede zin zowel het toezicht, de preventie als de opsporing en de sanctionering.

Het ANB is bevoegd voor het uitoefenen van toezicht en opsporing; de sanctionering is een taak van het parket (strafrechtelijke sanctionering) of van de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer (AMMC, bestuurlijke sanctionering).

Toezicht kan worden gedefinieerd als het geheel van handelingen die erop gericht zijn zich ervan te vergewissen dat de wetten en decreten worden nageleefd. Toezicht is preventief van aard en gericht op het voorkomen of doen ophouden van delicten; er is geen vermoeden van een strafbaar feit. Toezicht wordt uitgevoerd door een toezichthouder.

Opsporing kan worden gedefinieerd als het geheel van handelingen die kaderen binnen de bevoegdheden die het wetboek van strafvordering en bijzondere wetten en decreten toekennen aan opsporingsambtenaren om misdrijven op te sporen met het oog op hun vervolging door de strafrechter. Opsporing is repressief van aard en gericht op het verzamelen van bewijzen bij vermoeden van een strafbaar feit. Opsporing wordt uitgevoerd door een opsporingsambtenaar.

Hebben binnen het ANB de hoedanigheid van **toezichthouder**: de natuurinspecteur, de boswachter, de celverantwoordelijke natuurinspectie, de medewerker provinciale natuurinspectie, de regiobeheerder en de celverantwoordelijke beheer¹.

Hebben binnen het ANB de hoedanigheid van **gewestelijke opsporingsambtenaar** (officier van gerechtelijke politie): de natuurinspecteur, de celverantwoordelijke natuurinspectie en de medewerker provinciale natuurinspectie.

De celverantwoordelijken natuurinspectie hebben bovendien de hoedanigheid van hulpofficier van de Procureur des Konings.

De natuurinspecteur doet dus zowel aan toezicht als aan opsporing; de boswachter oefent enkel toezicht uit, en dat binnen de domeinen beheerd door het ANB. In een overgangssituatie verrichten een aantal boswachters met deeltijdse natuurinspectietaken, naast toezicht, ook opsporingstaken.

Bijgevolg draagt de natuurinspecteur een dubbele pet, namelijk die van gewestelijke toezichthouder en die van gewestelijke opsporingsambtenaar (officier van gerechtelijke politie).

¹ Daarnaast beschikken een aantal personeelsleden van de afdeling Beleid over beperkte toezichtrechten, m.n. een recht op toegang met het oog op de controle van o.a. vergunnings- en subsidievoorwaarden; deze toezichthouders met beperkte toezichtrechten zijn niet bevoegd om milieu-inbreuken of milieumisdrijven vast te stellen.

Hoewel het onderscheid tussen toezicht en opsporing theoretisch vrij duidelijk is, valt dat in de praktijk soms minder mee omdat het begrip “vermoeden van een strafbaar feit” voor interpretatie vatbaar is. Zo beschouwt het ANB de behandeling van meldingen van bepaalde feiten door burgers of externe instanties in de meeste gevallen als toezicht; pas wanneer het resultaat van dat toezicht aanzet tot bijkomende onderzoekdaden kan men in de opsporingsfase terecht komen.

ANB-richtlijnen

De ANB-personeelsleden met handhavingstaken moeten hun taken niet enkel conform de wettelijke bepalingen uitvoeren; er zijn ook procedures vastgelegd om handhaving efficiënt en effectief te (kunnen) laten verlopen.

Die procedures zijn geformaliseerd in een aantal richtlijnen:

- ANB-Richtlijn 2008/1 betreffende de procedure tot toekenning van een notitienummer aan een proces-verbaal;
- ANB-Richtlijn 2008/2 betreffende de dienstregeling voor onder meer personeelsleden van het ANB met een toezichtfunctie en/of een opsporingsfunctie;
- ANB-Richtlijn 2008/6 met betrekking tot de registratie van meldingen ingediend bij de Natuurinspectie.
- ANB-Richtlijn 2009/6 met betrekking tot de toepassing van het milieu-handhavingsdecreet;
- ANB-Richtlijn 2009/8 met betrekking tot de wapendracht en tot vaststelling van een deontologische code inzake het bezit, de dracht en het gebruik van wapens.

Personeel, Vorming en Middelen

Personeel: Aantal VTE inzetbaar voor handhaving

Natuurinspectie:

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal voltijdse equivalenten (VTE) dat ingeschakeld is voor de natuurinspectie (situatie op 1 januari 2011).

	Celverantwoordelijke of andere niveau A	Natuurinspecteurs voltijds	Boswachters met deeltijdse natuurinspectietaken (in VTE)	Administratieve ondersteuning	Totaal in VTE
Antwerpen	1	6	1,65	0,2	8,85
Limburg	0,5	5	2,6	0,5	8,6
Oost-Vlaanderen	1	5	1,1	0,8	7,9
Vlaams-Brabant	1	6	1,2	1	9,2
West-Vlaanderen	1	4	2	1	8
Centrale Diensten	2	0	0	0,5	2,5
Totaal	6,5	26	8,55	4,0	45,05

Het uiteindelijke streefdoel van het ANB in het kader van het personeelsplan 2009 - 2014 "To Be" is een handhavingsequivalent van (gemiddeld) minimaal 8 VTE natuurinspecteurs per provincie¹. Dat aantal is nodig om een kwaliteitsvol toezicht tijdens de week en in het weekend te kunnen uitbouwen. Met het huidige effectief is het niet mogelijk om elk weekend van het jaar over een toezichtploeg te beschikken.

Bovendien is het onontbeerlijk dat de Natuurinspectie op termijn in elke provincie over één VTE voor administratieve ondersteuning beschikt: het milieuhandhavingdecreet heeft immers tot een merkelijke stijging van de noodzakelijke administratieve ondersteunende taken geleid (opmaak van besluiten houdende bestuurlijke maatregelen, brieven naar overtreders, het College van Burgemeester en Schepenen, het parket, AMMC, enz.)

De boswachters met deeltijdse natuurinspectietaken blijven in een overgangperiode natuurinspectietaken vervullen om handhavingstekorten op te vullen. Hun inzet moet verder geoptimaliseerd worden.

Het is belangrijk te benadrukken dat het combineren van specialisaties slechts een overgangssituatie is en dus tijdelijk. Via aanwervingen, vervangingen, wijziging van

¹ Zie ook het antwoord van minister Schauvliege op parlementaire vraag nr. 34 van 17 september 2009.

specialisatie, en dergelijke meer moeten de tekorten op korte tot middellange termijn structureel worden opgevangen.

Cel beheer:

De boswachter staat in voor het toezicht in de domeinen beheerd door het ANB. Er zijn in totaal 114 boswachters (94 VTE) in de verschillende beheerregio's van het ANB. De belangrijkste taak van de boswachter is het beheer van de bos- en natuurgebieden in zijn gebied. Omdat hij in het kader van zijn beheertaak veelvuldig aanwezig is op het terrein, kan hij ook het toezicht op een efficiënte manier uitoefenen. Een uitsplitsing naar tijdbesteding is vooral een theoretische oefening precies omdat beheer en toezicht samen worden uitgeoefend.

Personeel: aantal koppen

In totaal (Natuurinspectie + Beheer) beschikt het ANB over 175 toezichthouders met handhavingsbevoegdheden.

Dit aantal omvat niet de 96 toezichthouders van de afdeling Beleid van het ANB, die enkel over een recht op toegang beschikken met het oog op de controle van o.a. vergunnings- en subsidievoorwaarden; zij zijn niet bevoegd om milieu-inbreuken of milieumisdrijven vast te stellen.

Vorming

1. Opleiding politieschool: in 2010 hebben de Limburgse politieschool in samenwerking met de West-Vlaamse politieschool in opdracht van het ANB volgende opleidingen georganiseerd:

- een twintigdaagse basisopleiding voor personeelsleden met OGP-bevoegdheid;
- een negendaagse oprisingscursus voor ervaren personeelsleden met OGP-bevoegdheid die vroeger al een basiscursus hadden gevolgd;
- een tweedaagse opleiding voor personeelsleden met enkel toezichtbevoegdheid.

De opleidingen omvatten zowel een theoretisch luik (opstellen van een PV, verhoortechnieken, hoe communiceren...) als een praktisch luik (geweldbeheersing, omgaan met wapens).

2. In 2010 heeft het ANB opleidingsdagen georganiseerd over wildstroperij, over het gebruik van de wandel-GPS en over het gebruik van de GIS-toepassing "ANB in kaart".

3. In april 2010 heeft een afvaardiging van de Natuurinspectie deelgenomen aan een studiedag georganiseerd door het VEP (Vlaams Evaluatie Platform) over ex ante evaluatie van beleid en regelgeving.

4. In juni 2010 heeft een afvaardiging van de Natuurinspectie deelgenomen aan een studiedag naar aanleiding van één jaar werking van het nieuwe milieuhandhavingsdecreet en aan een workshop over de waardering van ecosysteemdiensten.

Middelen

Salarissen: De totale loonkost voor het geheel van de Natuurinspectie (36,5 VTE, exclusief de boswachters met deeltijdse natuurinspectietaken) bedroeg op 31 december 2010 1.675.640 euro. Dit staat tegenover een loonkost voor heel ANB (750,5 VTE) van 34.132.922 euro.

Uitrusting: De Natuurinspectie van het ANB heeft voor de uitvoering van haar handhavingstaken vooral nood aan een goede uitrusting: een dienstwagen, dienstfiets, computer, GSM, uniform, wapens enz. De aanschaf hiervan is een taak voor de logistieke cel binnen de afdeling NAC van het ANB. Voor de aankoop en het onderhoud van deze goederen wordt geput uit de algemene werkingsmiddelen van het ANB. De Natuurinspectie beschikt dus niet over een eigen budget.

Andere uitgaven zijn gerelateerd aan vorming (driemaandelijke schietoefeningen op schietstanden van de politiescholen) en aan onderzoek (laboratoriumanalyses van verdachte gevallen van dode roofvogels).

ICT: De handhavers van het ANB beschikken met de applicatie processen-verbaal over een performant programma om op een gestandaardiseerde manier hun processen-verbaal op te stellen.

De databank stelt de Natuurinspectie ook in staat om snel beleidsrelevante informatie op te vragen.

In 2010 werden verschillende updates aan de applicatie doorgevoerd, teneinde de performantie ervan nog te verhogen.

Handhavingsplan 2010

Elk najaar bereidt de Natuurinspectie het handhavingsplan voor het volgende jaar voor. Het handhavingsplan bepaalt de prioriteiten betreffende handhaving voor het volgend jaar.

De uitvoering van het handhavingsplan is geen exclusieve taak van de Natuurinspectie. De boswachters die deel uitmaken van de beheercellen in de Provinciale Diensten oefenen, onder leiding van hun regiobeheerder, primair het toezicht uit binnen de domeinen in beheer door het ANB.

Ook de afdeling Beleid van het ANB heeft een taak te vervullen in de uitvoering van het handhavingsplan in de mate dat een efficiënte werking van de Natuurinspectie afhankelijk is van een vlotte informatiedoorstroming vanuit de afdeling Beleid, bv. op het vlak van afgeleverde (en te controleren) vergunningen.

In het handhavingsplan 2010 werden met betrekking tot de handhaving op het terrein de volgende prioriteiten opgenomen:

Optreden in het kader van toezicht of controle na klacht/aangifte

In de mate dat het toezicht, de klachten of aangiftes aanleiding geven tot het voeren van georganiseerde acties gelden de prioriteiten vermeld bij de specifieke campagnes.

In de mate dat het toezicht, de klachten of aangiftes geen aanleiding geven tot het voeren van georganiseerde acties gelden de prioriteiten zoals hieronder vermeld:

1. Illegale wijziging van vegetatie (inclusief ontbossen) en kleine landschapselementen in het Vlaams Ecologisch Netwerk en binnen speciale beschermingszones en vogelrijke gebieden.

2. Alle Europees te beschermen soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV van het natuurdecreet

3. Delicten in door het ANB beheerde domeinen.
--

4. Recreatieve manifestaties

Specifieke handhavingscampagnes op het terrein

Volgende georganiseerde acties hebben prioriteit in 2010:

1. Jachtcontrole (stroperij, uitzetten van wild ...): periode 1 september tot 15 oktober: minstens drie acties in elke provincie.

2. Doden van roofvogels: periode januari – april: minstens drie acties in elke provincie
--

3. Illegale vogelvangst: periode september- november: minstens drie acties in elke provincie
--

4. Illegale vogelhandel: minstens drie controles van dierenwinkels in elke provincie
5. Controle van vogelbeurzen en vogelmarkten (indien nodig op interprovinciaal niveau te organiseren): minstens één actie per provincie
6. Regio Schelde-estuarium: controle op naleving van de fuikvisserij met vergunning op de Beneden-Zeeschelde, controle op de aanwezigheid van illegale fuiken op de hele Zeeschelde (met bijzondere aandacht voor de Boven-Zeeschelde) en controle op de recreatieve visserij met de hengel. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimum 2 controleacties naar de aanwezigheid van illegale palingfuiken (Antwerpen en Oost-Vlaanderen), bij voorkeur samen met de scheepvaartpolitie. Periode einde mei-begin juni (eerste activiteit paling) en één actie in periode september- oktober (trek schieraal). Locatie: Boven-Zeeschelde en eventueel Durme ▪ Minimum 1 controleactie op de Beneden-Zeeschelde (Antwerpen en Oost-Vlaanderen), bij voorkeur samen met de scheepvaartpolitie: controle naleving fuikvisserij met vergunning en aanwezigheid van illegale palingfuiken.
7. Controle op de aanwezigheid van illegale palingfuiken: minstens drie acties in de provincies West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen; minstens één actie in Antwerpen.
8. Algemene controle van recreatieve hengelaars op het bezit van visverlof en eventuele overtredingen inzake de visserijwetgeving (inclusief met betrekking tot palingvisserij). Aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vissen in gesloten tijd en 's nachts, meenemen ondermaatse vis ▪ Controle in knelpuntregio's (lokaal te bepalen), ... ▪ Snoekbaarsstroperij (kanalen, Grensmaasregio,...) ▪ Steekproefsgewijze controle van hengelwedstrijden
9. Controle op recreatieve manifestaties: minstens drie acties per provincie
10. Controle op wildcrossers en quads: minstens één actie per provincie
11. Handhaving van de naleving van de kapmachtiging of natuurvergunning in gebieden met groene bestemming (niet in woon- en industriegebieden), op vraag van afdeling Beleid.
12. Controle ter plaatse op subsidiabiliteit en oppervlakte in het kader van de plattelandsontwikkelingsmaatregelen: selectie van te controleren dossiers op basis van een risicoanalyse ¹ .

Bovengenoemde prioriteiten zijn tot stand gekomen op basis van de prioriteitennota vervolgingsbeleid en een aantal criteria zoals het wettelijk statuut van bepaalde gebieden, het eigendomsstatuut, maatschappelijke relevantie en terreinervaring. Op middellange termijn moeten de mogelijkheden worden onderzocht om prioriteiten te bepalen op basis van risicoanalyses; het opstellen van risicoanalyses is één van de aanbevelingen van een recent rapport van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving over een sterker handhavingsbeleid².

¹ De risicoanalyse wordt ter beschikking gesteld door afdeling Beleid.

² "Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid" – eindrapport van 7 december 2009 van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving

Reactieve Controles

Reactieve controles worden uitgevoerd naar aanleiding van een beroep dat wordt gedaan op het ANB, onder de vorm van een melding.

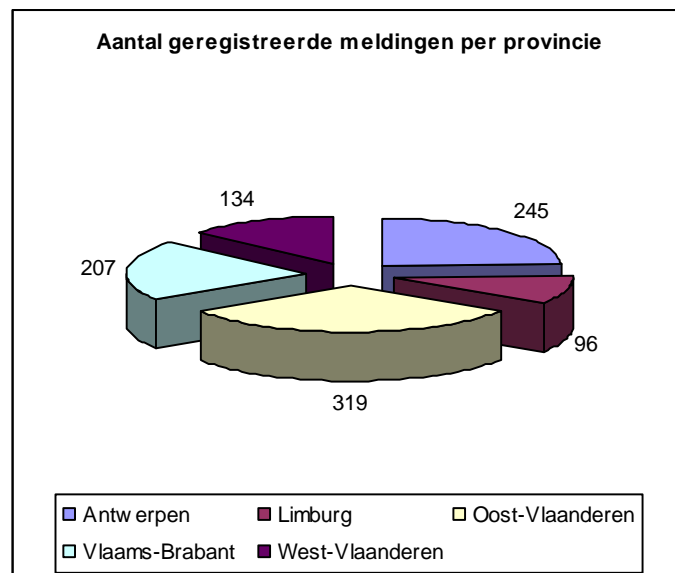
Meldingen kunnen zowel telefonisch als via e-mail worden doorgegeven aan de Natuurinspectie. Er is een permanentie van 6 tot 22 uur, ook tijdens het weekend. De telefoonnummers en de e-mailadressen staan vermeld in bijlage 1.

Onder een **melding** wordt zowel een klacht als een aangifte verstaan.

Een **klacht** is een melding van een mogelijk delict door een benadeelde partij.

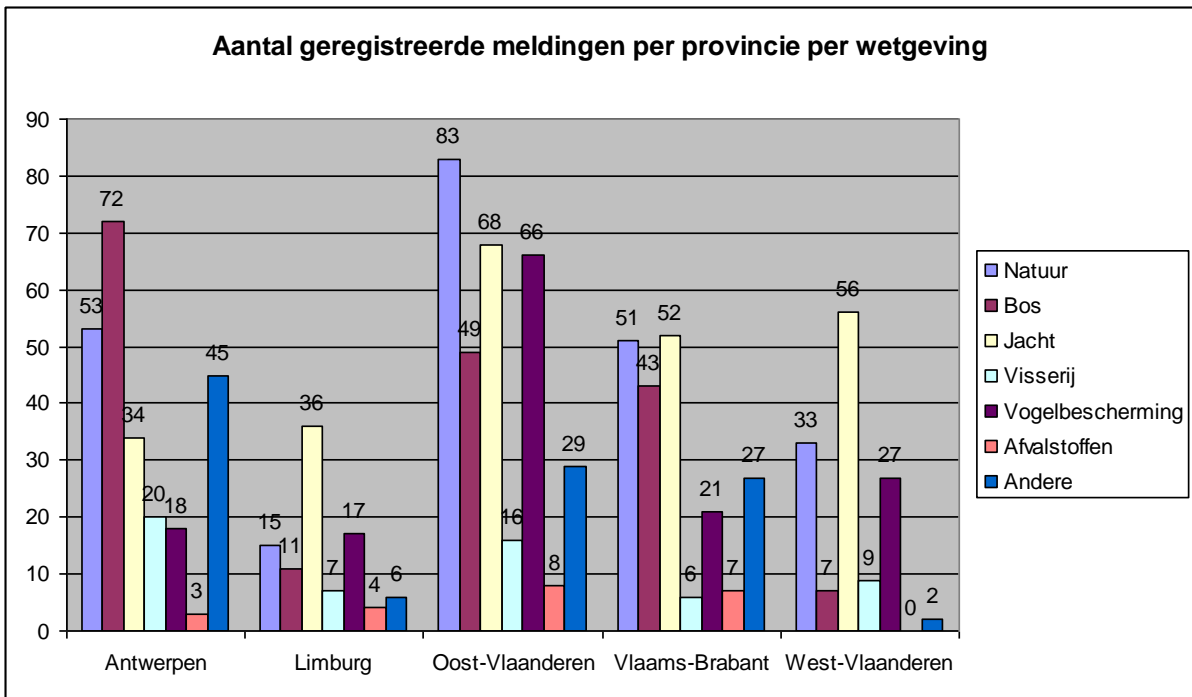
Een **aangifte** is een melding van een mogelijk delict door een niet-benadeelde partij.

In 2010 heeft het ANB 1001 meldingen geregistreerd, als volgt onderverdeeld per provincie:

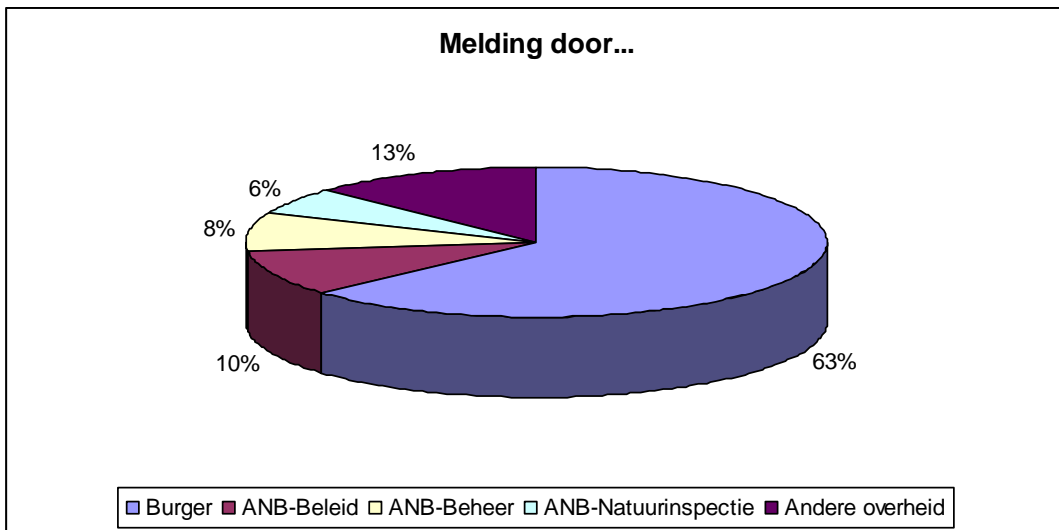

In vergelijking met 2009 (915 meldingen) betekent dit een stijging van het aantal meldingen met 9,4 %.

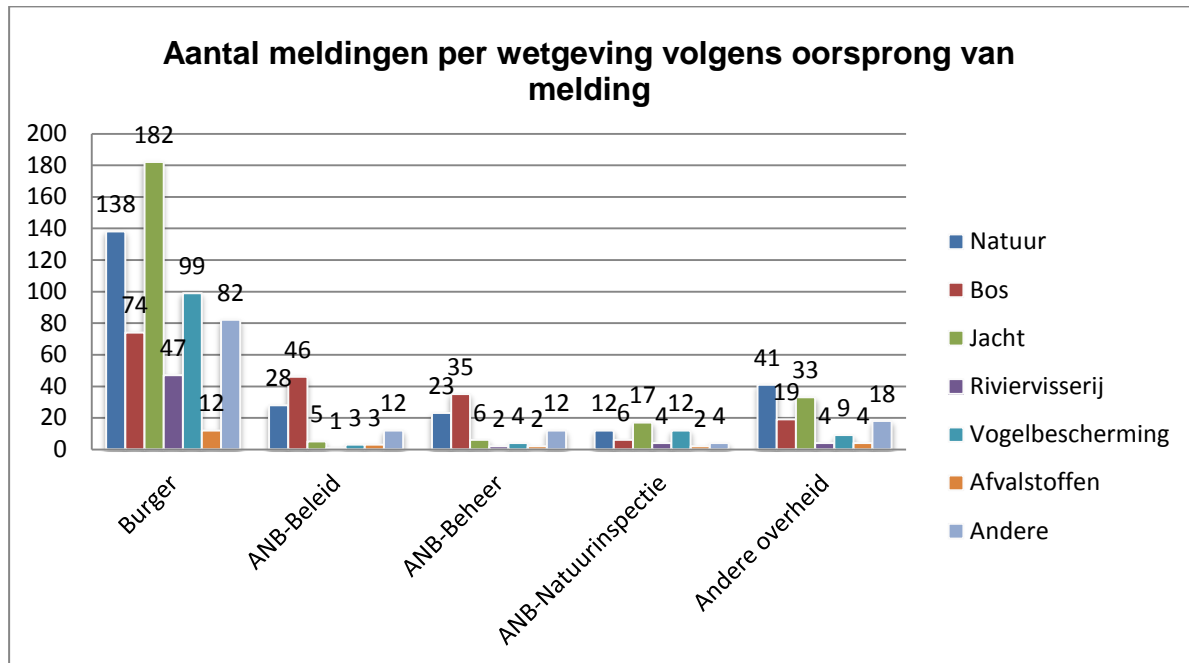
De grafiek hieronder geeft een overzicht van het aantal meldingen per provincie en per wetgeving:

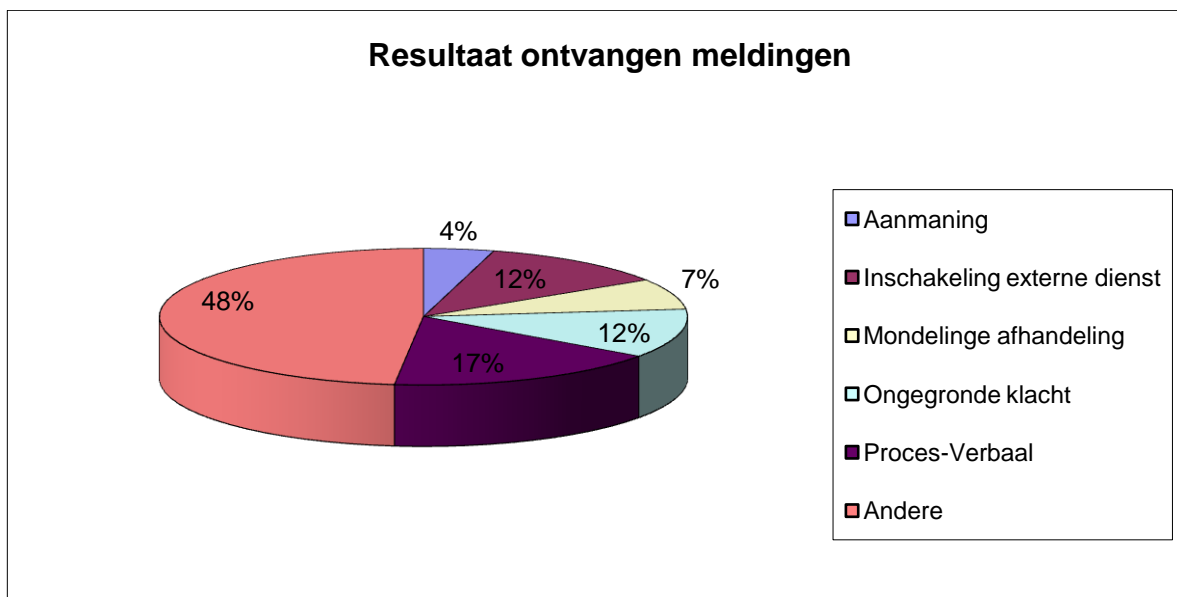
De onderstaande grafiek geeft een overzicht van de oorsprong van de melding: betreft het een externe melding (burger, andere overheid dan ANB, of betreft het een interne melding van ANB-diensten). Twee derde van het aantal meldingen is afkomstig van burgers. Een kwart is afkomstig van de diverse ANB-diensten. Het saldo komt op rekening van andere overheden.

De grafiek hieronder geeft een beeld van het aantal meldingen per wetgeving volgens oorsprong van melding:

De grafiek hieronder geeft het resultaat weer van de ontvangen meldingen:

In één op vijf gevallen heeft een melding geleid tot het opstellen van een proces-verbaal of het geven van een schriftelijke aanmaning; één op acht meldingen was ongegrond; in één op de veertien gevallen kon de melding mondeling worden afgehandeld. De helft van de gevallen behoort tot de categorie "andere": ofwel is het resultaat niet gekend, ofwel loopt het onderzoek nog ofwel betreft het informatie op basis waarvan niet onmiddellijk kan worden opgetreden, maar die toch nuttig kan zijn voor de toekomst (zogenaamde "zachte informatie").

Routinecontroles

Gecontroleerde jagers en vissers

Aantal in 2010 gecontroleerde jachtverloven (JV) en visverloven (VV)

	Gecontr. JV	Uitgereikte JV	% controle	Gecontr. VV	Uitgereikte VV	% controle
Antwerpen	70	2.711	2,6%	582	14.699	4,0%
Limburg	218	2.219	9,8%	945	9.322	10,1%
Oost-Vlaanderen	154	2.727	5,6%	576	14.368	4,0%
Vlaams-Brabant	138	2.176	6,3%	696	6.940	10,0%
West-Vlaanderen	208	2.119	9,8%	2.084	12.974	16,1%
Totaal	788	11.952	6,6%	4.883	58.303	8,4%

(controle door natuurinspecteurs en boswachters)

De volgende tabel zet het aantal gecontroleerde visverloven af tegen het aantal opgestelde aanvankelijke processen-verbaal zodat een uitspraak kan worden gedaan over het % controles dat tot een proces-verbaal leidt.

	Gecontr. VV	Aanv. PV Visserij	% PV
Antwerpen	582	28	4,8%
Limburg	945	48	5,1%
Oost-Vlaanderen	576	32	5,6%
Vlaams-Brabant	696	11	1,6%
West-Vlaanderen	2.084	79	3,8%
Totaal	4.883	198	4,1%

Globaal gesproken kan dus gesteld worden dat 4,1 % van de controles op visverloven hebben geleid tot het opstellen van een PV, waarbij er relatief grote verschillen tussen de provincies worden vastgesteld. Of anders uitgedrukt: het nalevingsniveau bedroeg 95,9 %.

Naar aanleiding van dit voorbeeld van visserijcontroles (vooralsnog het enig beschikbare voorbeeld) kan meer algemeen de vraag worden gesteld naar de eventuele noodzaak van het instellen van drempelwaarden die uitdrukken wat het maatschappelijk gewenste nalevingsniveau van een bepaalde regel is, m.a.w. welk nalevingsniveau is vanuit maatschappelijk oogpunt aanvaardbaar? Het ideaal (geen overtredingen en bijgevolg ook geen PV's, nalevingsniveau 100%) is niet realistisch omdat de poging tot het bereiken van dergelijke doelstelling onevenredig hoge handhavingskosten met zich zou meebrengen.

Bij de bepaling van het gewenste nalevingsniveau zal dus wellicht een arbitraire drempelwaarde moeten worden vastgelegd waar in het geval van overschrijding de handhaving van de regel prioriteit moet krijgen. Bij het bepalen van die drempelwaarde moet rekening gehouden worden met enerzijds de kost van handhaving en anderzijds de druk vanuit de maatschappij. Het is belangrijk een goed evenwicht te bereiken.

Indien bij wijze van voorbeeld voor visserij het gewenste nalevingsniveau op 95 % zou worden bepaald, zou dit betekenen dat visserij-overtredingen pas een hogere prioriteit zouden krijgen als de verhouding aantal overtredingen/aantal controles de 5 %

overschrijdt, of anders uitgedrukt: als het nalevingsniveau onder de gewenste drempel van 95 % valt.

Het bepalen van dergelijke drempelwaarde hoort thuis in een handhavingsplan.

Bij de berekening van het feitelijke nalevingsniveau kan naast het aantal processen-verbaal ook rekening worden gehouden met het aantal aanmaningen.

Een niet onbelangrijke nuance die in dit verband kan worden gemaakt is de vaststelling dat de naleving van regelgeving niet enkel door handhaving in strikte zin kan of moet worden afgedwongen, maar dat ook andere acties zoals bv. informatie en communicatie, het responsabiliseren van doelgroepen door middel van convenanten, enz ... eveneens een belangrijke bijdrage leveren of kunnen leveren tot een betere naleving van de regels.

Gecontroleerde vergunningen

Het Agentschap voor Natuur en Bos reikt elk jaar een groot aantal vergunningen uit. De controle op de naleving van de vergunningsvoorwaarden is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de beleidsuitvoerende entiteiten binnen het ANB. Wanneer zij bij controle vaststellen dat er een probleem rijst op het vlak van de naleving van de vergunningsvoorwaarden, kan de Natuurinspectie worden ingeschakeld.

Hierbij gaat het onder meer om kapmachtigingen, meldingen betreffende bijzondere jacht, bestrijding, afwijkingen op het bembesluit enz.

Specifieke Handhavingscampagnes

Het handhavingsplan 2010 van het ANB legt een aantal prioriteiten vast op het vlak van toezicht en opsporing. In het bijzonder wordt aandacht gevraagd voor de planmatige aanpak van de handhavingsactiviteiten. Daarom wordt bij het begin van het jaar in functie van de specifieke omstandigheden in elke provincie een uitvoeringsplan opgemaakt voor de uit te voeren campagnes op het terrein.

De campagnes in het kader van het toezicht gebeuren hoofdzakelijk in het weekend en hebben een eerder preventief karakter. Ze zijn gericht op de controle van recreatieve activiteiten zoals het vissen, jagen en georganiseerde recreatie in bos- en natuurgebieden.

In het kader van de opsporing van jachtdelicten en misdrijven inzake vogelhandel en vogelvangst is een goede voorbereiding cruciaal. Verschillende opsporingsacties kunnen meerdere dagen in beslag nemen en zijn dikwijls het gevolg van jaren gegevens verzamelen over het fenomeen. De lokale politie geeft in veel gevallen ondersteuning in geval van stroperij en huiszoeking, de federale rekerchediensten nemen het voortouw bij internationale roofvogelhandel; de CITES-diensten van de federale overheid werken regelmatig samen met de Natuurinspectie in het geval van controle van vogelhouders en dierenhandelszaken. Soms werd een beroep gedaan op het Agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed en OVAM voornamelijk voor afvalstorten in speciale beschermingszones.

Vooropgezette acties voorzien in het handhavingsplan moeten soms wijken omwille van het uitvoeren van dringende prioriteiten inzake opsporing van bepaalde gemelde delicten. De planmatige aanpak vraagt van de Natuurinspectie de nodige soepelheid en bijsturing van de activiteiten in functie van wat zich dagdagelijks aandient. In 2010 werden 11 controles op fuikvisserij uitgevoerd in WV. Hoewel nog regelmatig fuiken worden gevonden, is het aantal fuiken drastisch teruggelopen.

Anderzijds is de doorgedreven aanpak van bepaalde overtredingen, zoals vogelvangst, indien met goed gevolg afgerond, een behoorlijke garantie dat in de daaropvolgende jaren het aantal meldingen van overtredingen gevoelig kan verminderen.

Het ANB beschikt vooralsnog niet over concrete cijferresultaten voor elk van de prioriteiten van het handhavingsplan 2010. Dat heeft vooral te maken met het feit dat in de databank processen-verbaal enkel de prioriteiten van de zogenaamde prioriteitennota (zie verder) zijn opgenomen, die maar gedeeltelijk overeenstemmen met de prioriteiten van het handhavingsplan. Een onderlinge afstemming van voormelde prioriteiten en een aanpassing van de databank zijn dan ook een aandachtspunt.

Toch kan over een aantal prioriteiten wat meer worden gezegd.

Jachtcontrole: in totaal werden in 2010 143 processen-verbaal opgesteld, onder meer tegen stroperij (o.a. door het gebruik van verboden tuigen) en het uitzetten van wild. Stroperijacties worden in de meeste gevallen uitgevoerd in samenwerking met de politie.

Roofvogelvergiftiging: voor een uitgebreide analyse wordt verwezen naar het hoofdstuk over de analyseresultaten van dode roofvogels (zie verder). Hier volstaat het te melden dat roofvogels niet enkel door vergiftiging maar ook door afschot gedood kunnen worden (naast natuurlijke doodsoorzaken of ongevallen die niet in beschouwing worden genomen).

Illegale vogelvangst, illegale vogelhandel en controle van vogelbeurzen: in totaal werden in 2010 161 processen-verbaal opgesteld. Overtredingen werden het vaakst vastgesteld in West-Vlaanderen en Antwerpen (overtredingen op het gebied van vogelbescherming maken in die provincies 33,5 % respectievelijk 26 % uit van het totaal aantal opgestelde PV's); het minst in Oost-Vlaanderen (5,2%).

Controle visverloven: hiervoor wordt verwezen naar het hoofdstuk over reactieve controles (zie hoger).

Controle op wildcrossers en quads: het gebruik van quads en crossmoto's in natuurgebieden is de laatste jaren toegenomen. Vooral In Limburg blijft deze problematiek een aandachtspunt. Soms weet de quadbestuurder (of de motorcrosser) niet dat hij niet in natuurgebieden mag rijden; het probleem is dat de grenzen van sommige natuurgebieden op het terrein dikwijls niet of onvoldoende duidelijk zijn aangeduid. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de vogelrichtlijngebieden die dikwijls zeer uitgestrekt zijn. Meer sensibilisering en informatielevering is nodig rond de regelgeving van gemotoriseerd verkeer in natuurgebieden.

Controle van landbouwers in het kader van plattelandsontwikkelingsmaatregelen: de controles worden uitgevoerd op basis van de verordening (EG) nr. 1975/2006 van de Commissie en zijn verplicht voor alle maatregelen die door de Europese Unie gefinancierd worden in uitvoering van verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad.

Concreet betreft het de maatregelen 'bebossing van landbouwgronden', 'ecologische bosfunctie' en 'bebossing/herbebossing'.

De controles ter plaatse omvatten elk jaar een steekproef van ten minste 5% van de begunstigden die gedurende het vorige jaar een uitbetaling gekregen hebben voor oppervlakte gerelateerde maatregelen. Van deze groep wordt 1% volgens een willekeurige steekproeftrekking geselecteerd en 4% volgens een risicoanalyse. Voor de niet-oppervlakte gerelateerde maatregelen wordt 4 % van het uitbetaalde bedrag gecontroleerd.

Op basis van een (kwantitatieve) oppervlaktecontrole en een (kwalitatieve) conformiteitscontrole wordt nagegaan of de bebossing is uitgevoerd conform het ingediende subsidiedossier.

In 2010 werden in totaal 29 dossiers gecontroleerd.

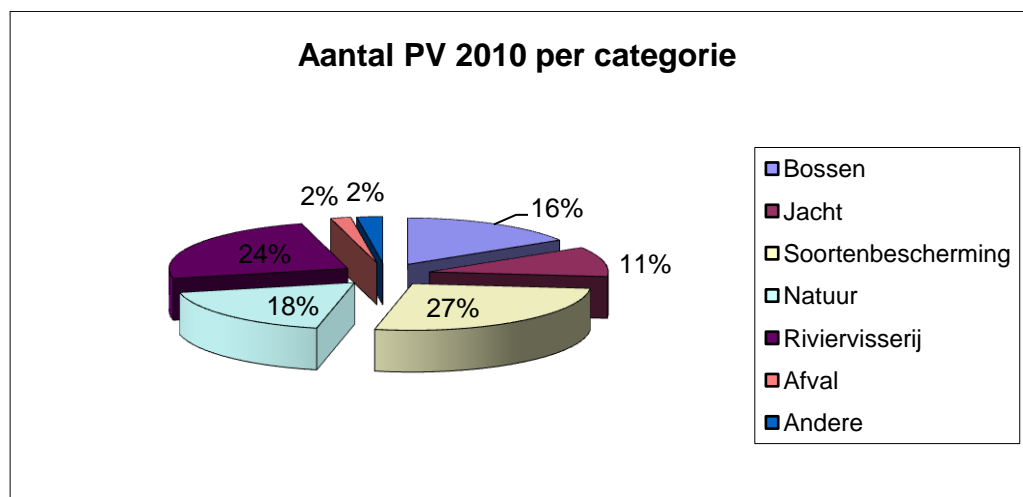
Strafrechtelijk en administratiefrechtelijk optreden

Processen-verbaal

Aantal in 2010 opgestelde processen-verbaal volgens aard van het delict:

Overtreden regelgeving	ANT	LIM	OVL	VLB	WVL	Totaal
Bossen	40	22	17	34	19	132
Jacht	12	18	21	18	16	85
Soortenbescherming	38	24	67	15	74	218
Natuur	27	23	47	21	30	148
Riviervisserij	28	48	32	11	79	198
Afval	0	13	1	1	0	15
Andere	1	3	8	4	3	19
Totaal aanvankelijk	146	151	193	104	221	815
Totaal navolgend	62	32	132	12	69	307
Totaal aanv. + nav.	208	183	325	116	290	1122

aanv.= aanvankelijk PV
nav.= navolgend PV

Ter vergelijking: in 2009 werden er 878 aanvankelijke en 350 navolgende PV's opgesteld.

Het aantal PV's is t.o.v. 2009 gedaald. Dit heeft onder meer te maken met de optimalisering van het systeem van aanmaningen, waarvan het aantal in 2010 vervijfvoudigde t.o.v. 2009 (zie p. 24).

Aanvankelijke PV 2010, opgesteld naar functie:

	ANT	LIM	OVL	VLB	WVL	Totaal
Natuurinspectie	126	118	172	95	181	692
Boswachters	15	14	1	9	4	43
Boswachters met deeltijdse natuurinspectietaken	5	19	20	0	36	80
Totaal	146	151	193	104	221	815

Prioritaire processen-verbaal

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal prioritaire en niet-prioritaire processen-verbaal per provincie (enkel aanvankelijke PV).

Voor deze cijfers heeft het ANB zich gebaseerd op de prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaams Gewest van 30 mei 2000, goedgekeurd door de toenmalige Commissie Vervolgingsbeleid, een overlegorgaan tussen vertegenwoordigers van de procureurs-generaal en de bevoegde milieuadministraties van het Vlaams Gewest, waarvan de taken sinds de inwerkingtreding van het milieuhandhavingsdecreet zijn overgenomen door de Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving.

	ANT	LIM	OVL	VLBR	WVL	Totaal	%
Prioritaire PV	45	65	63	39	26	238	29,2%
Niet-prioritaire PV	101	86	130	65	195	577	70,8%
Totaal	146	151	193	104	221	815	100,0%

Noot: om technische redenen hebben de vermelde cijfers enkel betrekking op de eerst vermelde prioriteitcode in een PV, hoewel het kan dat aan een bepaald PV meerdere prioriteitcodes worden toegekend.

De prioriteiten van de prioriteitennota en de prioriteiten van het handavingsplan van het ANB stemmen maar gedeeltelijk overeen.

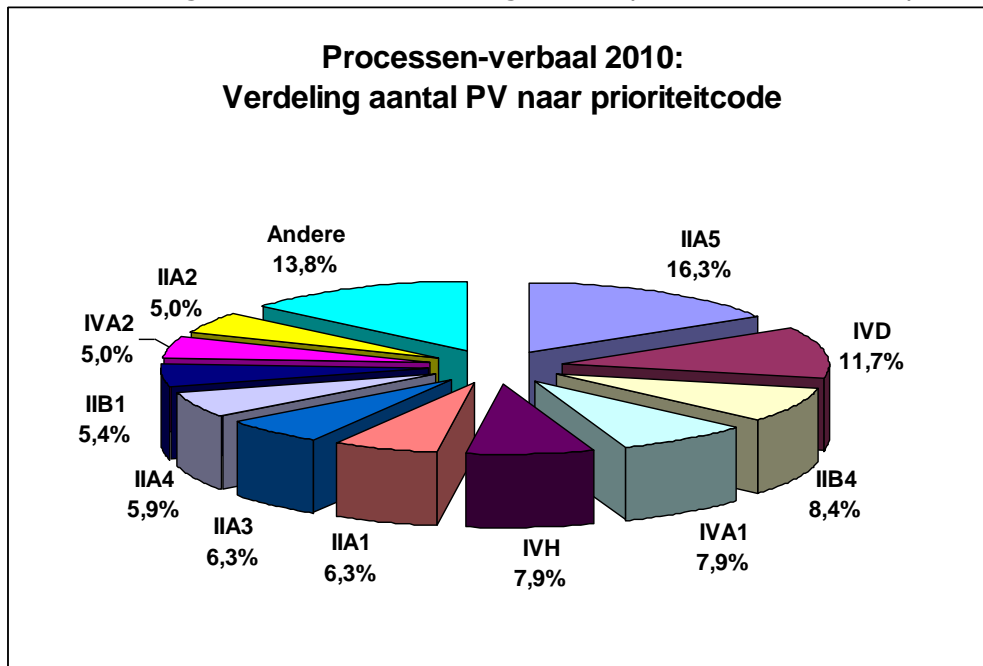
Dat hoeft op zich niet te verwonderen: de prioriteitennota is ondertussen tien jaar oud en in die periode hebben zich grote veranderingen voorgedaan, enerzijds op organisatorisch vlak door de fusie van de vroegere afdelingen Natuur en Bos & Groen tot het Agentschap voor Natuur en Bos, en de oprichting van de Natuurinspectie binnen het ANB, en anderzijds door een gewijzigde sectorregelgeving.

Dat in dit rapport enkel cijfers over de prioriteiten van de prioriteitennota worden vermeld heeft een technische reden: aan elke prioriteit van de prioriteitennota is een specifieke code toegekend die als een apart veld in de processen-verbaal-applicatie van het ANB is opgenomen; de bovengenoemde cijfers werden gegenereerd op basis van de codes die in dat veld werden ingevuld.

Bijlage 2 geeft een overzicht van de prioriteiten van het handavingsplan 2010 van het ANB met daarnaast, waar mogelijk, de corresponderende codes van de prioriteitennota.

Een actualisering van de prioriteitennota is dus wenselijk. De Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving is het best geplaatst om een initiatief ter zake te nemen.

De grafiek hieronder geeft een onderverdeling van de prioritaire PV's naar prioriteitcode:

Betekenis van de meest gebruikte prioriteitcodes, gerangschikt volgens voorkomen:

IIA5: geen voorafgaande machtiging (vergunning; erkenning)

IVD: illegale ontbossing; onrechtmatige toe-eigening van openbaar bos; reële schade toegebracht aan het bospatrimonium

IIB4: Voorgaanden (vroegere vaststellingen en/of overtredingen); geen gevolg geven aan onderrichtingen

IVA1: beschermde gebieden (SBZ, Ramsar, natuurresevaten, duinen, VEN)

IVH: aantasting van natuur en kleine landschapselementen (bv. door illegale vegetatiewijziging, wijziging van reliëf en waterhuishouding)

IIA1: ernstige gevolgen voor leefmilieu of volksgezondheid

IIA3: belangrijk vermogensvoordeel

IIA4: misdrijf gebeurd in een professioneel kader

IIB1: weerspannigheid

IVA2: soorten van bijlagen habitatrichtlijn en de Bernconventie, rode lijstsoorten

IIA2: georganiseerd karakter van het misdrijf; interregionale of internationale schaal

Strafrechtelijke afhandeling

Vroeger ontving het ANB relatief weinig informatie van de parketten over het gevolg dat werd gegeven aan de processen-verbaal van het ANB. Die situatie is sinds de oprichting van de Natuurinspectie en sinds de inwerkingtreding van het MHD verbeterd, vooral in de provincies waar een overleg tussen de Natuurinspectie en de parketten tot stand is gekomen. Ook de afspraken gemaakt binnen de Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving (VHRM) hebben geleid tot een betere informatie-uitwisseling op dit vlak. Niettemin blijft het moeilijk om op niveau van het ANB een volledig overzicht te

verzamelen. Voor cijfers dienaangaande wordt dan ook verwezen naar het milieuhandavingsrapport 2010 van de VHRM.

Sinds de inwerkingtreding van het MHD beschikken parketten over de mogelijkheid om een proces-verbaal niet strafrechtelijk te behandelen; in dat geval sturen zij het PV voor administratieve sanctionering door naar de AMMC. Voor cijfers dienaangaande wordt verwezen naar het milieuhandavingsrapport 2010 van de VHRM.

Bestuurlijke maatregelen

Sinds de inwerkingtreding van het MHD halfweg 2009, beschikken de toezichthouders van het ANB over de mogelijkheid om bestuurlijke maatregelen op te leggen. In totaal hebben zij in 2010 90 bestuurlijke maatregelen genomen (waarvan 32 mondeling opgelegd en nadien schriftelijk bevestigd).

Aard van de bestuurlijke maatregelen:

bevel tot staking ⁽¹⁾	14
bevel tot regularisatie ⁽²⁾	54
combinatie van bevel tot staking/regularisatie	22
Totaal	90

(1) stilleggen van werken, een verbod op het uitvoeren van werken

(2) opleggen van herstelmaatregelen, bv. heraanplanting

In 10 gevallen was het niet mogelijk de maatregel binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren; in die gevallen werden de betrokkenen geverbaliseerd wegens het niet (tijdig) naleven van de bestuurlijke maatregel.

Aantal opgeheven bestuurlijke maatregelen: er werden in 2010 25 formele besluiten houdende opheffing van bestuurlijke maatregelen getroffen.

Aantal beroepen tegen de opgelegde bestuurlijke maatregelen: Er werden 19 beroepen ingediend tegen de in 2010 opgelegde bestuurlijke maatregelen, met volgend resultaat:

- niet ontvankelijk: 3
- niet gegrond: 8
- deels gegrond: 4
- gegrond: 3

Het ANB heeft in 2010 enkel bestuurlijke maatregelen opgelegd in het kader van een milieumisdrijf. Deze maatregelen werden meegedeeld aan de procureur, hetzij samen met het proces-verbaal, hetzij achteraf, na verzending van het proces-verbaal.

Deze informatiedoorstroming vanuit administratie naar parket is belangrijk om tegenstrijdige acties van administratie en parket te vermijden.

Veiligheidsmaatregelen

Veiligheidsmaatregelen zijn maatregelen die een toezichthouder kan treffen om een aanzienlijk risico voor mens of milieu uit te schakelen of in te perken, zonder dat hierbij sprake is van een milieumisdrijf.

Het ANB heeft in 2010 geen veiligheidsmaatregelen opgelegd.

Aanmaningen

In totaal heeft het ANB in 2010 461 schriftelijke aanmaningen gegeven, wat neerkomt op een vervijfvoudiging in vergelijking met 2009 toen er 96 aanmaningen werden gegeven (weliswaar pas vanaf 2^e helft 2009).

Hierbij handelde het voor een groot deel om delicten in de recreatieve sfeer met geringe milieu-impact zoals bv. loslopende honden in bos- en natuurgebieden, mountainbiken, paardrijden of wandelen op plaatsen waar dat verboden is.

De verhouding aanmaningen/PV in 2010 bedraagt 0,57 (2009: 0,11). Deze evolutie illustreert de toenemende vertrouwdeheid van de toezichthouders van het ANB met dit nieuwe handhavingsinstrument.

De bevoegdheden van de gemachtigde ambtenaren van het ANB

Het MHD heeft de volgende bevoegdheden toegekend aan de gemachtigde ambtenaar:

- 1° Indienen van voorstellen bij de strafrechtbank tot oplegging van bevelen om de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen, het strijdige gebruik te staken of aanpassingswerken uit te voeren (art. 16.6.6, § 1, MHD);
- 2° Indienen van vorderingen bij de strafrechtbank tot oplegging van een dwangsom per dag vertraging in de tenuitvoerlegging van de herstelmaatregelen (art. 16.6.6, § 3, MHD)
- 3° Indienen van een vordering van herstelmaatregelen bij de burgerlijke rechtbank bevoegd voor de plaats waar het milieumisdrijf plaatsvond (art. 16.6.7, MHD);
- 4° Controle van de uitgevoerde herstelmaatregelen en vaststelling daarvan in een proces-verbaal van vaststelling (art. 16.6.8, MHD);
- 5° Opleggen van de door de rechtbank bevolen herstelmaatregel aan de persoon aan wie de rechtbank het herstel heeft opgelegd (art. 16.6.9, MHD);
- 6° Het zelf uitvoeren (of laten uitvoeren) van de herstelmaatregel wanneer de persoon aan wie de rechtbank het herstel heeft opgelegd, de herstelmaatregel niet heeft uitgevoerd binnen de door de rechtbank opgelegde termijn (art. 16.6.9, MHD).

De functie van gemachtigd ambtenaar wordt bij het ANB uitgeoefend door de (provinciale) celverantwoordelijken bij de Natuurinspectie, op grond van een ministerieel besluit.

De bovengenoemde bevoegdheden werden in 2010 maar beperkt toegepast omdat de voorkeur wordt gegeven aan de bestuurlijke maatregel als instrument om herstel te vorderen. Het instrument van de gerechtelijke herstellvordering wordt dan in tweede orde toegepast voor het geval de overtreder de opgelegde bestuurlijke maatregel naast zich neerlegt.

Wat de bevoegdheid onder punt 1° betreft, werden in 2010 14 vorderingen tot herstel ingediend bij de strafrechtbank wegens vastgestelde overtredingen van het bosdecreet en het natuurdecreet.

Inbeslagnemingen

Bij de vaststelling van een misdrijf wordt materiaal waarvan het bezit verboden is of dat heeft gediend tot het plegen van het misdrijf vaak in beslag genomen. Meestal gaat het om vogelvangst-, jacht- of visserijdelicten en worden er mistnetten, vangnetten,

lokmiddelen (bandopnemers, kwartelfluitjes...), materiaal om te frauderen met pootringen (tangen, vijlen, zaagjes, ringen ...) lokkooien, veerklemmen, fuiken, hengels e.d. in beslag genomen.

Maar ook bij natuur- of bosdelicten kunnen zaken die tot het misdrijf hebben gediend in beslag worden genomen, zoals bv. crossmotors of quads.

Illegaal gehouden vogels worden overgebracht naar een erkend opvangcentrum of worden ter plaatse in beslag genomen.

In beslag genomen beschermde vogels: 3727

In beslag genomen illegaal gehouden of gebruikte tuigen bestemd om beschermde fauna te vangen/doden: 1828

Dode roofvogels: analyseresultaten

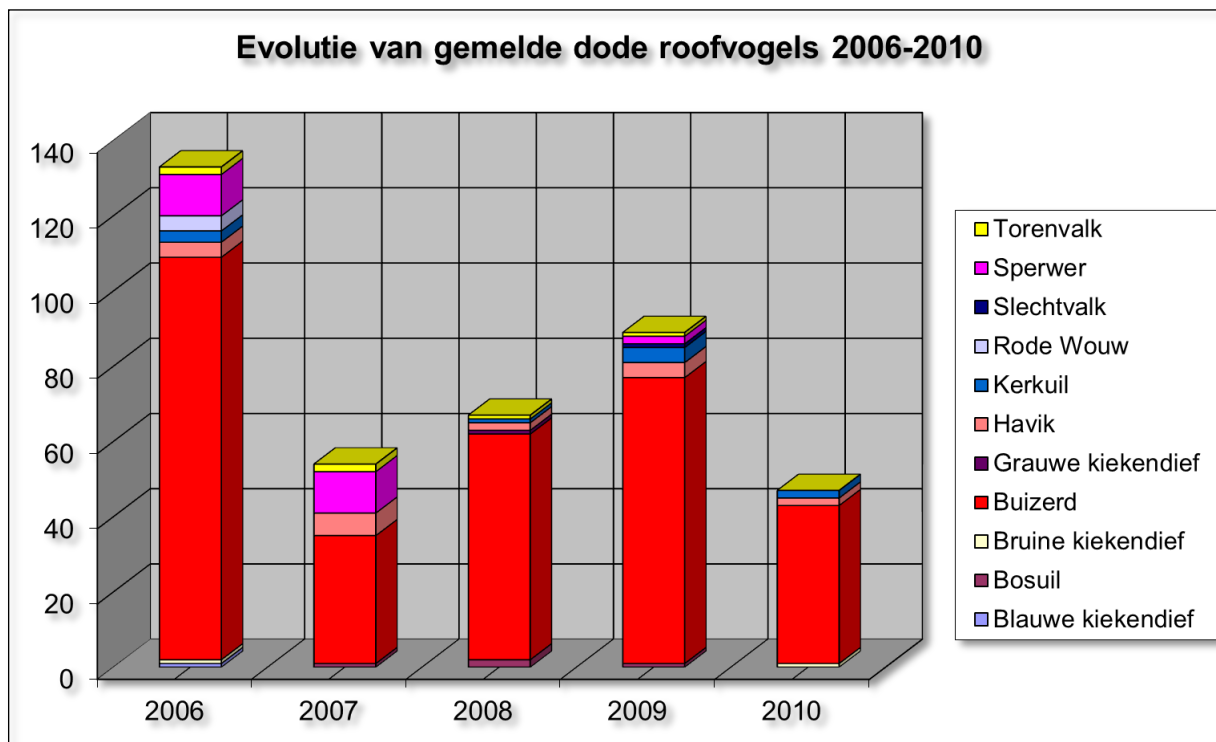
Sinds 1966 hebben alle roofvogels in België een beschermd statuut. Elk jaar opnieuw worden roofvogels dood teruggevonden, voor een groot deel door toedoen van de mens, namelijk door vergiftiging of afschot.

Om de roofvogelvervolging beter in kaart te brengen werd in 2006 binnen elke Provinciale Dienst van het ANB een roofvogelmeldpunt opgericht. Sinds 2008 zijn deze meldpunten geïntegreerd in de algemene meldpunten van de provinciale natuurinspecties. Elke melding van gevonden dode roofvogels wordt onderzocht en geregistreerd. Verdachte gevallen (bij vermoeden van een niet-natuurlijke doodsoorzaak) worden aan een autopsie en (eventueel) een toxicologisch onderzoek onderworpen. Met een analyse van die onderzoeken wordt gepoogd de evolutie van de roofvogelvervolging, doodsoorzaken en gebruikte gifsoorten sinds 2006 in kaart te brengen.

Bij gebrek aan gegevens kan niets worden gezegd over nestverstoring. Nochtans blijkt uit Nederlands onderzoek dat opzettelijke nestverstoring als één van de oorzaken van doelbewuste roofvogelsterfte zeker niet mag onderschat worden: in 2010 was opzettelijke nestverstoring (omzagen nestboom, het uit de boom gooien van nesten, doorschieten, eieren vernielen, jongen doden...) daar veruit de belangrijkste doodsoorzaak van roofvogels door toedoen van de mens.

Er is geen enkele reden om aan te nemen dat het probleem van nestverstoring in Vlaanderen niet zou voorkomen of kleiner zou zijn dan in Nederland. Om die problematiek beter in beeld te krijgen zou binnen de Vlaamse natuurbeschermingswereld een structuur kunnen worden opgezet naar analogie met de Werkgroep Roofvogels in Nederland die instaat voor de controle van roofvogelnesten.

Evolutie van gemelde dode roofvogels 2006-2010:

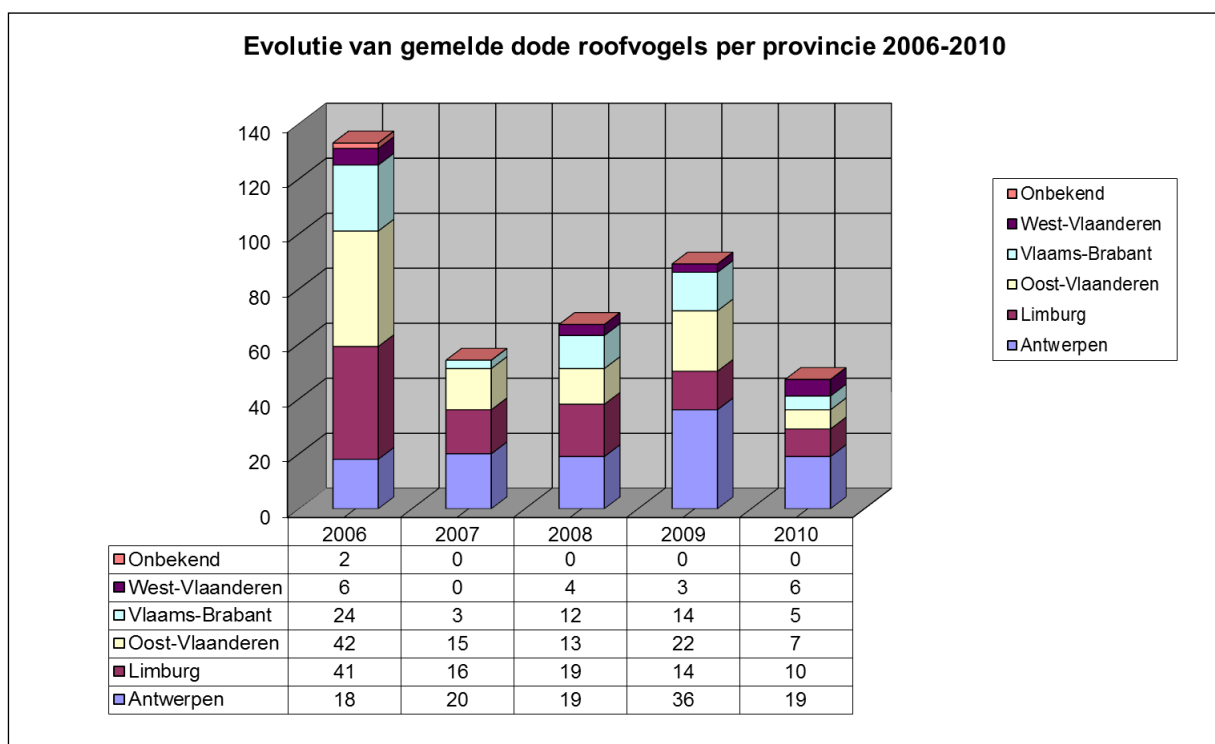

Enkele vaststellingen:

- Na de piek in 2006 is het aantal gemelde dode roofvogels in 2007 fors teruggelopen.
- In de periode 2007-2009 is opnieuw een stijgende trend waar te nemen.
- In 2010 zien we opnieuw een dalende trend. Bijna de helft minder dode roofvogels werden er gemeld aan de verschillende roofvogelmeldpunten.
- De buizerd is afgetekend het grootste slachtoffer onder de roofvogels; zijn aandeel t.o.v. het totaal is in die vijf jaar nog toegenomen (van 80 % in 2006 naar bijna 90 % in 2010);

Het grote aantal vergiftigde buizerds is mogelijk voor een deel "collateral damage" in de (illegale) strijd tegen andere diersoorten zoals vos of verwilderde kat waarvoor het gif (aangebracht op aas, bv. een dode duif) in de eerste plaats bedoeld is. Buizerds eten immers geregeld dood aas.

Evolutie van gemelde dode roofvogels per provincie 2006-2010:

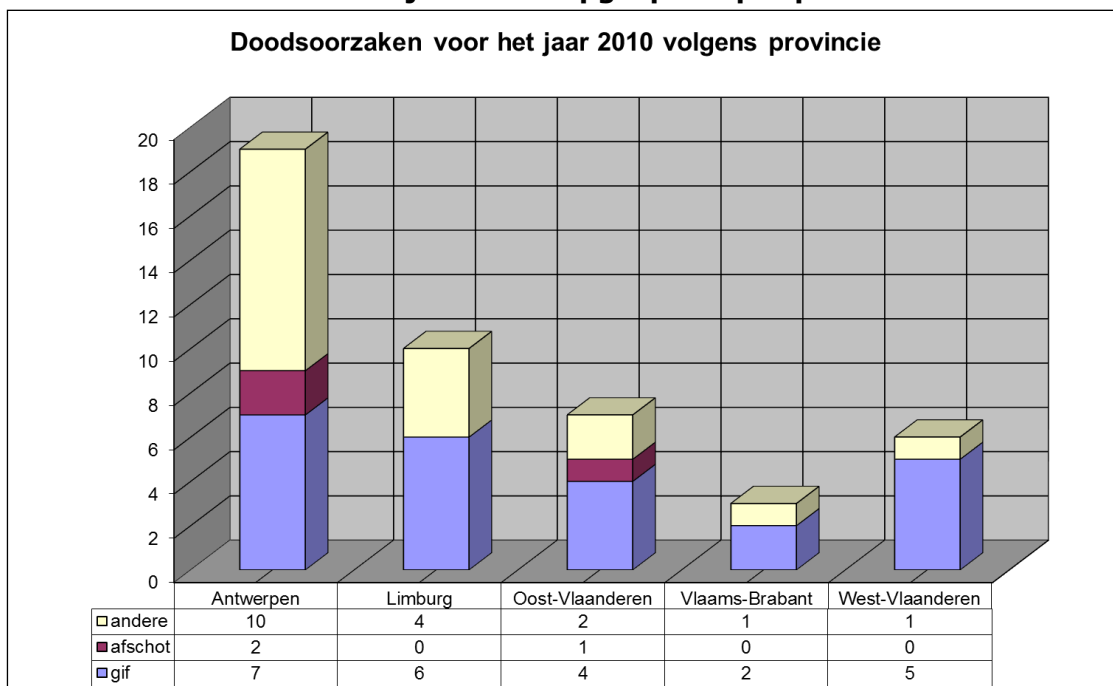
Enkele vaststellingen:

In 2010 zien we op Vlaams niveau een globale daling van bijna 50%. Deze cijfers moeten met de nodige omzichtigheid worden geïnterpreteerd: een lager cijfer betekent niet noodzakelijk dat het fenomeen van vergiftiging van roofvogels afneemt, maar kan ook het gevolg zijn van een kleinere bereidheid om gevonden dode roofvogels te melden bij het ANB. Voorlopige cijfers van 2011 doen vermoeden dat deze dalende trend wellicht niet zal worden bevestigd.

Doodsoorzaak over de periode 2006-2010:

- in 42 % van de gevallen is er sprake van vergiftiging;
- afschot vormt in 7 % van de gevallen de doodsoorzaak.
- in 51 % van de gevallen is de doodsoorzaak ofwel een natuurlijke dood, een ongeval of blijft de oorzaak onbekend. Wellicht omvat deze categorie nog een aantal vergiftigingen door gebruik van onbekende giften maar konden dergelijke giften in het labo niet worden aangetoond.

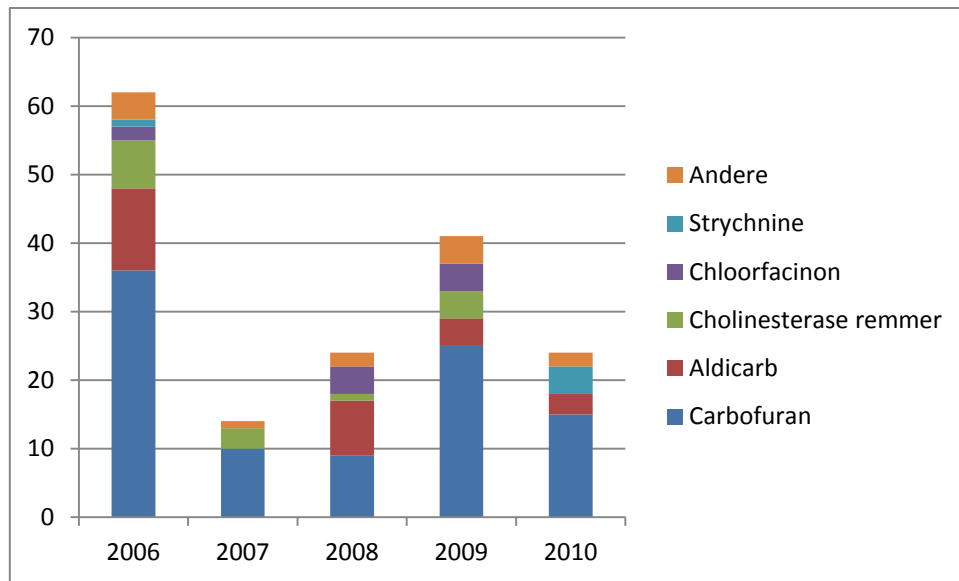
Doodsoorzaken voor het jaar 2010 opgesplitst per provincie:

Enkele vaststellingen:

- Gebruik van gif is vooral aangetoond in de provincies Antwerpen (7x), Limburg (6x) en West-Vlaanderen (5x);
- Afschot van roofvogels werd enkel aangetoond in de provincies Antwerpen (2x) en Oost-Vlaanderen (1x).

Gebruikte giften 2006-2010

Ook in 2010 is carbofuran veruit het meest gebruikte gif (meer dan 60% van de onderzochte vergiftigde roofvogels), op afstand gevolgd door strychnine en aldicarb.

Samenwerking en Overleg

Het ANB hecht een groot belang aan een goede samenwerking met andere handhavingsactoren. Precies omwille van de beperkte capaciteit van de Natuurinspectie is samenwerking van cruciaal belang om tot een goed resultaat te komen.

Er is op regelmatige basis overleg met de parketten, zowel dossiermatig (op het terrein) als beleidsmatig (binnen de structuren van de VHRM).

Daarnaast wordt op ad-hocbasis samengewerkt met andere overheidsdiensten (ALV, OVAM, VMM, CITES, bouw-inspectie...) en met gemeenten (meestal via de gemeentelijke milieudienst).

Met de arrondissementscommissarissen wordt vooral samengewerkt in verband met dossiers waar het jachtrecht op bepaalde percelen door meerdere jagers wordt geclaimd.

Het in 2009 opgestarte overleg met het CIC (Communicatie- en informatiecentrum van de federale politiediensten) om toegang te krijgen tot het ASTRID-radionetwerk heeft jammer genoeg geen resultaat opgeleverd.

ASTRID maakt het mogelijk om met meerdere personen gelijktijdig te communiceren over een beveiligd radionetwerk en is specifiek bedoeld voor diensten met politionele bevoegdheden en veiligheidsdiensten.

Het belangrijkste knelpunt was de vaststelling dat het CIC geen bijkomend communicatiekanaal wou opstarten omdat dat te veel druk zou leggen op de nu al de krappe personeelsbezetting van het CIC.

Verder heeft de Natuurinspectie in een aantal concrete dossiers samengewerkt met lokale of federale politie. Bij vele toezichts- en opsporingsdaden is samenwerking met de reguliere politie noodzakelijk om de veiligheid van de natuurinspecteurs te garanderen bij potentieel gevaarlijke acties. Ook de politie zelf doet een beroep op de expertise van de natuurinspecteurs.

In 2010 werd met de militaire overheid een protocol afgesloten betreffende de handhaving van de milieubeheerregelgeving op militaire domeinen door het ANB. Deze terreinen, die dikwijls niet afgesloten zijn, worden in het weekend immers frequent gebruikt door derden (recreanten, houtexploitanten, jagers, ...) die het niet altijd "nauw nemen met de regels".

Het protocol vormt de basis voor een efficiënte en gestructureerde aanpak van de handhaving op militaire domeinen.

Met de uitvoering van het protocol wordt gestart van zodra de vereiste toegangspasjes beschikbaar zijn.

In 2010 heeft het ANB een overeenkomst afgesloten met de Directie Inschrijving Voertuigen (DIV) van de federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer om de Natuurinspectie de mogelijkheid te geven DIV-databanken te kunnen raadplegen in het kader van haar opsporingstaken. Door problemen van technische aard kon deze overeenkomst in de praktijk nog niet worden toegepast.

Binnen de werkgroep LNE-milieuhandhaving wordt op regelmatige basis overleg gepleegd tussen alle Vlaamse milieuadministraties met handhavende bevoegdheden, waaronder het ANB, over de toepassing van het MHD. Deze werkgroep wordt voorgezeten door de AMMC.

Binnen de werkgroep Handhaving van het ANB (H12) wordt op regelmatige basis overleg gepleegd tussen de natuurinspectie centrale diensten, de provinciale natuurinspecties en vertegenwoordigers van de afdelingen Beleid en Beheer. Het doel is om te komen tot gezamenlijke afspraken en het uitwisselen van relevante informatie.

De werkgroep handhaving heeft in 2010 9 keer vergaderd.

Ook buiten het kader van de H12 wordt op regelmatige basis met de afdelingen Beleid en Beheer overleg gepleegd over specifieke dossiers.

Voorts heeft elke provinciale natuurinspectie in 2010 op regelmatige basis dienstvergaderingen georganiseerd.

Internationale context

Richtlijn milieustrafrecht

De Europese richtlijn 2008/99/EG van 19 november 2008 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht stelt onder meer de volgende handelingen strafbaar:

- het doden, vernietigen, bezitten of vangen van specimens van beschermde in het wild levende dier- of plantensoorten;
- elke gedraging die aanzienlijke schade toebrengt aan een beschermde habitat.

Met "beschermde in het wild levende dier- of plantensoorten" worden de soorten bedoeld die vermeld staan in bijlage I van de Vogelrichtlijn en bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Met "beschermde habitat" worden de gebieden bedoeld die in het kader van de Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna) zijn aangewezen.

De richtlijn milieustrafrecht werd door de goedkeuring van het MHD volledig omgezet naar intern Vlaams recht.

Contacten met andere landen

Er bestaan actueel geen structurele contacten met natuurhandhavende instanties van andere landen. Op termijn kunnen samenwerkingsverbanden worden opgezet om bepaalde grensoverschrijdende milieucriminaliteit efficiënt te kunnen aanpakken (bv. vogelsmokkel).

Op het terrein werd in sommige dossiers samengewerkt met de Nederlandse politie.

Knelpunten

De handhaving vormt het sluitstuk van elk beleid. Dat vereist dat de regelgeving voor de rechtsonderhorige duidelijke regels omvat van wat mag en wat niet mag. Dat betekent ook dat regelgeving goed handhaafbaar moet zijn. Al te dikwijls wordt regelgeving ontwikkeld om een bepaald maatschappelijk probleem aan te pakken zonder daarbij voldoende aandacht te besteden aan de vraag of die wetgeving ook efficiënt kan worden gecontroleerd.

Een structurele oplossing voor dit probleem wordt aangereikt in het al eerder vermelde rapport van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving¹.

Dat belet niet dat er knelpunten in bestaande wetgeving kunnen worden gedetecteerd om de regelgever hiervan in kennis te stellen.

Het hieronder vermelde overzicht vormt een eerste aanzet, gebaseerd op de praktijkervaring van de handhavers "in het veld". Wellicht kan dit overzicht de komende jaren verder aangevuld worden. Natuurlijk kan de lijst ook kleiner worden wanneer de regelgever knelpunten oplost door de regelgeving aan te passen, wat uiteindelijk toch het streefdoel zou moeten zijn.

Knelpunten in het milieuhandhavingsdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten

Het MHD voorziet in de mogelijkheid om een milieumisdrijf administratiefrechtelijk af te handelen wanneer de procureur des Konings tijdig aan AMMC laat weten het dossier niet strafrechtelijk af te handelen.

Bij deze regeling rijst het probleem dat een milieumisdrijf mogelijk helemaal niet wordt gesanctioneerd bij niet reageren door de procureur: hij vervolgt om diverse redenen niet zelf, maar stuurt het dossier evenmin door ter bestuurlijke afhandeling.

Dit probleem doet zich in de praktijk effectief voor. De vraag rijst dan welke oplossing kan worden gevonden.

Een mogelijke oplossing ligt in een aanpassing van het milieuhandhavingsdecreet door te bepalen dat de verbaliserende instantie, bij stilzitten van de procureur, en na een bepaalde termijn en/of procedure, een kopie van het dossier aan AMMC bezorgt voor bestuurlijke afhandeling, met kennisgeving hiervan aan de procureur².

Mogelijk zijn ook andere formuleringen haalbaar.

Om de wetgeving efficiënter te maken, kan verder gedacht worden om meer delicten in het milieubeheerrecht als een milieu-inbreuk te kwalificeren. Dat vereist echter een wijziging van de criteria vermeld in artikel 16.1.2., 1°, van het MHD: één van de vereisten om actueel van een milieu-inbreuk te kunnen spreken is dat het delict exclusief een schending van administratieve verplichtingen betreft; laat dat nu net een verplichting zijn die in het milieubeheerrecht niet zo dikwijls voorkomt.

Het milieubeheerrecht kent echter wel een redelijk aantal regels waarvan de schending op zich een geringe milieu-impact heeft en waarbij men bijgevolg gebaat zou zijn met een exclusief bestuurlijke afhandeling: voorbeelden hiervan zijn schendingen van toegankelijkheidsregels in bossen en natuurreservaten door zachte recreanten, het laten rondlopen van honden in natuurgebied, plukken van kleine hoeveelheden planten of paddestoelen, het achterlaten van kleine hoeveelheden afvalstoffen...

Voor al die gevallen is een exclusief bestuurlijke afhandeling op zijn plaats.

¹ "Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid" – eindrapport van 7 december 2009 van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving

² idem, p. 243

De juridische en politieke haalbaarheid van deze voorstellen kan verder worden onderzocht.

Knelpunten in de milieubeheerwetgeving

Bijlage 3 geeft een overzicht van een aantal reglementaire bepalingen uit het milieubeheerrecht waarvan de Natuurinspectie van oordeel is dat de handhaafbaarheid voor verbetering vatbaar is.

Het begrip milieubeheerrecht omvat, volgens de definitie ervan in het MHB, de natuur-, de bos-, de jacht- en de riviervisserijregelgeving.

Andere knelpunten

1. Beleidsvoorbereiding: het is aangewezen dat de Natuurinspectie al in een vroeg stadium van de regelgevingscyclus wordt betrokken om de voorgestelde regels op hun handhaafbaarheid te beoordelen. Dit is aanbeveling 5 van het rapport van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving¹.

De Natuurinspectie wordt best ook betrokken bij het schrijven van de handhaafbaarheidstoets als onderdeel van elke reguleringssimpactanalyse (RIA).

2. ICT: de Natuurinspectie is vragende partij voor een applicatie waarmee de natuurinspecteurs op het terrein vlot geografische informatie kunnen opvragen. Het gaat hierbij niet enkel om het al dan niet beschermd statuut van bepaalde terreinen (bv. speciale beschermingszones) maar ook om toegang tot gegevens van kadastrale percelen.

Momenteel is dergelijke consultatie enkel mogelijk op kantoor omdat het mobiele datanetwerk onvoldoende performant is. Wellicht zullen technologische evoluties op dat vlak binnen enkele jaren mobiele toegang wel mogelijk maken. Een tussentijds alternatief kan erin bestaan de geografische informatie lokaal op een laptop te plaatsen die op het terrein kan worden meegenomen.

De digitale versie van de kadastrale legger (met eigendomgegevens) zou momenteel zelfs voor geen enkele Vlaamse overheidsdienst toegankelijk zijn. Hierover wordt overleg gevoerd met de bevoegde federale instanties.

3. Operationele knelpunten: overleg met de parketten heeft ertoe geleid dat de Natuurinspectie een grotere bekendheid heeft verworven. Dat is op zich natuurlijk positief maar heeft wel als gevolg dat de parketten veel meer dan vroeger kantschriften sturen aan de Natuurinspectie. Een kantschrift is een schriftelijke opdracht van het parket om bijkomende onderzoeksdaten te stellen. Het gevaar bestaat dat de toezichtopdracht in het gedrang kan komen door een te groot aantal kantschriften. Dat risico is vooral reëel in provincies waar een overleg met de parketten tot stand is gekomen en waar men maar over een beperkt aantal natuurinspecteurs beschikt (bv. West-Vlaanderen).

¹ "Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid" – eindrapport van 7 december 2009 van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving, p.232

Bijlagen

Bijlage 1: Adressen

Algemeen	Celverantwoordelijke Natuurinspectie
ANB - Natuurinspectie Antwerpen Gebouw Anna Bijns Lange Kievitstraat 111/113 bus 63 2018 Antwerpen Tel: 03 224 62 62 Fax: 03 224 60 90 natuurinspectie.ant.anb@vlaanderen.be	Cyreen Knockaert tel. vast: 03 224 62 53 tel. mobiel: 0499 94 28 00 cyreen.knockaert@lne.vlaanderen.be
ANB - Natuurinspectie Limburg Koningin Astridlaan 50 bus 5 3500 Hasselt Tel: 011 74 24 50 Fax: 011 74 24 99 natuurinspectie.lim.anb@vlaanderen.be	Ghislain Mees tel. vast: 011 74 25 03 tel. mobiel: 0479 67 95 22 ghislain.mees@lne.vlaanderen.be
ANB - Natuurinspectie Oost-Vlaanderen Gebr. Van Eyckstraat 2-6 9000 Gent Tel: 09 265 46 40 Fax: 09 265 45 88 natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be	Paul Vandenabeele tel. vast: 09 265 45 80 tel. mobiel: 0479 67 95 41 Paul.vandenabeele@lne.vlaanderen.be
ANB - Natuurinspectie Vlaams-Brabant Domein Groenenberg Konijnestraat 172 1600 Sint-Pieters-Leeuw Tel: 02 454 87 58 Fax: 02 454 86 38 natuurinspectie.vbr.anb@vlaanderen.be	Brigitte De Wever tel. vast: 02 454 86 37 tel. mobiel: 0479 67 94 18 Brigitte.dewever@lne.vlaanderen.be
ANB - Natuurinspectie West-Vlaanderen Zandstraat 255 bus 3 8200 Brugge Tel: 050 45 41 65 Tel: 050 45 41 01 (buiten kantooruren) Fax: 050 45 41 75 natuurinspectie.wvl.anb@vlaanderen.be	Sven Vrielynck tel. vast: 050 45 41 65 tel. mobiel: 0474 30 14 28 Sven.vrielynck@lne.vlaanderen.be
ANB - Natuurinspectie Centrale Diensten Koning Albert II-laan 20 bus 8 1000 Brussel Tel: 02 553 75 38 Fax: 02 553 81 05	Mark Van den Meersschaut tel. vast: 02 553 75 38 tel. mobiel: 0476 48 01 19 Mark.vandenmeersschaut@lne.vlaanderen.be

Bijlage 2: Prioriteiten van het handavingsplan 2010 met corresponderende prioriteitcodes:

Prioriteiten handavingsplan 2010	Code prioriteitnota
1. Illegale wijziging van vegetatie (inclusief ontbossen) en kleine landschapselementen in het Vlaams Ecologisch Netwerk en binnen speciale beschermingszones en vogelrijke gebieden	IVA1
2. Alle Europees te beschermen soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV van het natuurdecreet	IVA2
3. Delicten in door het ANB beheerde domeinen	-
4. Recreatieve manifestaties	-

1. Jachtcontrole (stroperij, uitzetten van wild ...): periode 1 september tot 15 oktober: minstens drie acties in elke provincie.	IVE (enkel georganiseerde stroperij)
2. Doden van roofvogels: periode januari – april: minstens drie acties in elke provincie	IVG
3. Illegale vogelvangst: periode september- november: minstens drie acties in elke provincie	-
4. Illegale vogelhandel: minstens drie controles van dierenwinkels in elke provincie	IVF
5. Controle van vogelbeurzen en vogelmarkten (indien nodig op interprovinciaal niveau te organiseren): minstens één actie per provincie	IVF
6. Regio Schelde-estuarium: controle op naleving van de fuikvisserij met vergunning op de Beneden-Zeeschelde, controle op de aanwezigheid van illegale fuiken op de hele Zeeschelde (met bijzondere aandacht voor de Boven-Zeeschelde) en controle op de recreatieve visserij met de hengel. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimum 2 controleacties naar de aanwezigheid van illegale palingfuiken (Antwerpen en Oost-Vlaanderen), bij voorkeur samen met de scheepvaartpolitie. Periode einde mei-begin juni (eerste activiteit paling) en één actie in periode september- oktober (trek schieraal). Locatie: Boven-Zeeschelde en eventueel Durme ▪ Minimum 1 controleactie op de Beneden-Zeeschelde (Antwerpen en Oost-Vlaanderen), bij voorkeur samen met de scheepvaartpolitie: controle naleving fuikvisserij met vergunning en aanwezigheid van illegale palingfuiken. 	-
7. Controle op de aanwezigheid van illegale palingfuiken: minstens drie acties in de provincies West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen; minstens één actie in Antwerpen.	-
8. Algemene controle van recreatieve hengelaars op het bezit van visverlof en eventuele overtredingen inzake de visserijwetgeving (inclusief met betrekking tot palingvisserij). Aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vissen in gesloten tijd en 's nachts, meenemen ondermaatse vis 	-

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Controle in knelpuntregio's (lokaal te bepalen), ... ▪ Snoekbaarsstroperij (kanalen, Grensmaasregio,...) ▪ Steekproefsgewijze controle van hengelvijvers 	
9. Controle op recreatieve manifestaties: minstens drie acties per provincie	-
10. Controle op wildcrossers en quads: minstens één actie per provincie	IVA1
11. Handhaving van de naleving van de kapmachtiging of natuurvergunning in gebieden met groene bestemming (niet in woon- en industriegebieden), op vraag van afdeling Beleid.	IIA5
13. Controle ter plaatse op subsidiabiliteit en oppervlakte in het kader van de plattelandsontwikkelingsmaatregelen: selectie van te controleren dossiers op basis van een risicoanalyse	IIA4

Bijlage 3: Overzicht van knelpunten in de milieubeheerwetgeving (niet limitatief)

Decreet/Wet/ Uitvoeringsbesluit	Knelpunt
<p>Natuurdecreet/ Vegetatiebesluit/ Maatregelenbesluit</p>	<p>Bescherming van Historisch Permanente Graslanden</p> <p>Er bestaat onduidelijkheid over het beschermd statuut van historisch permanent grasland (HPG), meer bepaald in welke mate en onder welke voorwaarden het scheuren van HPG is toegestaan. Het natuurdecreet legt in artikel 13 een algemene natuurvergunningsplicht op voor het wijzigen van vegetatie of van kleine landschapselementen (KLE) gelegen in onder meer alle vogelrichtlijngebieden (SBZ-V) en habitatrictlijngebieden (SBZ-H).</p> <p>Daarnaast geldt echter ook het algemeen principe van de zorgplicht (artikel 14 natuurdecreet).</p> <p>Om de zaak nog te compliceren beperkt het vegetatiebesluit de facto het toepassingsgebied van de natuurvergunningsplicht voor wijziging van vegetatie of KLE in HPG. Het latere uitvoeringsbesluit is niet congruent met het natuurdecreet. Zo legt bv. het vegetatiebesluit enkel in de SBZ-V Ijzervallei een algemene vergunningsplicht op voor het wijzigen van vegetatie en van KLE in HPG, ook in zuiver agrarisch gebied (art. 8, § 1, besluit). Wel moet hier aan worden toegevoegd dat vegetatiewijziging in de SBZ-V Poldercomplex en Het Zwin, uitgezonderd een individuele ontheffing, verboden is (art 7 besluit). Maar voor alle andere SBZ-V geldt dat het scheuren van HPG gelegen in zuiver agrarisch gebied volgens de bepalingen van het vegetatiebesluit niet automatisch vergunningsplichtig is en afhangt van de bestemmingen. Zo is evenwel het mechanisch vernietigen van de vegetatie, het wijzigen van het reliëf en het nivelleren van het micro-reliëf in de SBZ-V vergunningplichtig.</p> <p>Het wijzigen van andere HPG's is enkel natuurvergunningsplichtig in bepaalde types van agrarisch gebied: agrarisch gebied met ecologische waarde en agrarisch gebied met bijzondere waarde (art. 8, §1, 5°). Daarnaast geldt er nog een natuurvergunningsplicht voor het wijzigen van bepaalde KLE's in HPG's die als bijzonder waardevol zijn aangewezen op een (nog vast te stellen) lijst, op voorwaarde dat deze HPG's gelegen zijn in landschappelijk waardevol agrarisch gebied in de landbouwstreek de Polders.</p> <p>Daarnaast stellen zich er interpretatieproblemen omdat men andere termen gebruikt dan deze die gebruikt worden in het natuurdecreet.</p> <p>Het maatregelenbesluit verbiedt dan weer het scheuren van permanent grasland in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Ten slotte bepaalt een besluit van 8 juli 2005 tot instelling van een bedrijfstoelageregeling voor landbouwers specifieke regels met betrekking tot de instandhouding van blijvend grasland.</p>

	<p>Het voorgaande illustreert de verregaande complexiteit van de regels aangaande de bescherming van graslanden. Het spreekt voor zich dat de Natuurinspectie pleit voor transparantere en eenvoudiger regels, wat de rechtszekerheid en de handhaafbaarheid alleen maar ten goede kan komen.</p> <p>Stand van zaken: in uitvoering van artikel 8, §2, 4°, van het vegetatiebesluit wordt er overleg gepleegd tussen het ANB en het departement Landbouw en Visserij teneinde een lijst van bijzonder waardevolle HPG gelegen in de landbouwstreek de Polders door de minister te laten aanwijzen.</p>
Natuurdecreet/oud en nieuw mestdecreet	<p>Onvoldoende afstemming natuurdecreet - mestdecreet</p> <p>De bepalingen van artikel 25, §3, 1) van het natuurdecreet zijn moeilijk interpreteerbaar en handhaafbaar omdat het oude mestdecreet is aangepast en deze aanpassingen niet zijn doorgevoerd in het natuurdecreet. Daarenboven zijn er geen verwijzingen naar het nieuwe mestdecreet. Op terrein komt het voor dat een bepaalde regeling van het oude mestdecreet van toepassing is op een perceel met de bestemming natuurgebied aangeduid via een plan van aanleg en aangeduid als GEN, en op een aanpalend gelijkaardig perceel die regeling niet van toepassing is omdat het perceel een bestemming als natuurgebied met overdruk GEN heeft gekregen via een ruimtelijk uitvoeringsplan. Dit betekent dat op een perceel dat via een ruimtelijk uitvoeringsplan de bestemming natuurgebied verwerft er steeds een verbod is op het gebruik van bestrijdingsmiddelen en dat er geen ontheffingsmogelijkheid is. Dit strookt niet met de geest van de bepalingen van artikel 25, § 3, 1).</p> <p>Stand van zaken: het ANB heeft dit probleem onder de aandacht van de minister gebracht.</p>
Natuurdecreet/ Soortenbesluit	<p>Ringenfraude bij vogelhouders</p> <p>Ringenfraude binnen de vogelhouderij blijft regelmatig vastgesteld. Heel dikwijls worden ringen gemanipuleerd om een vogel op frauduleuze wijze met een schijnbaar legale ring te ringen. Die vogels worden dikwijls te koop aangeboden aan andere vogelhouders die niet altijd beseffen dat zij met illegaal geringde vogels te maken hebben. In 2011 is nieuwe regelgeving in werking getreden met betrekking tot de normen waaraan vogelringen moeten voldoen. Als uit een evaluatie zou blijken dat die regelgeving niet volstaat om ringenfraude in te dijken, moet worden overwogen om het gebruik van zgn. breekringen bij fraudegevoelige vogelsoorten (zangvogels) te verplichten.</p> <p>Stand van zaken: een eventueel initiatief wordt genomen na een evaluatie van de nieuwe regelgeving inzake ringnormen.</p>

<p>Natuurdecreet/ Soortenbesluit</p>	<p>Bezit van ongeringde lokvogels bij ekster- en kraaibestrijding</p> <p>Het soortenbesluit voorziet in de mogelijkheid om kraaiachtigen te bestrijden onder meer door gebruik van trechters vallen en eksterkooien (Larssenkooien). Deze middelen werken enkel efficiënt wanneer een lokvogel kan worden gebruikt. Krachtens het soortenbesluit moeten alle (Europese) vogels die worden gehouden, ook lokvogels, geringd zijn met een legale voering. Dit is een bepaling die niet na te leven valt wanneer men een nieuw gevangen kraai of ekster als lokvogel zou willen gebruiken: die volwassen exemplaren kunnen immers niet meer legaal geringd worden.</p> <p>Wanneer de regelgever oordeelt dat populaties van bepaalde soorten te hoog zijn en middelen ter beschikking stelt om die stand te verlagen, moet die regelgever er zorg voor dragen dat die middelen ook op een efficiënte manier kunnen worden gebruikt. De oplossing hier is de afschaffing van de ringplicht voor lokvogels bij de bestrijding van kraaiachtigen.</p> <p>Een ander punt dat hiermee verband houdt is de verplichting voor gebruikers van Larssenkooien om de locatie waar de eksterbestrijding zal plaatsvinden precies aan te duiden. Deze regel is moeilijk na te leven aangezien Larssenkooien gemakkelijk kunnen (en moeten) worden verplaatst om eksters op een efficiënte manier te kunnen bestrijden. De ANB-website vermeldt weliswaar een vrijstelling van die meldplicht voor wildbeheereenheden en individuele jagers die een geldig jachtplan hebben ingediend, maar het is voor de rechtszekerheid toch aangewezen om de regelgeving op dat punt te verduidelijken.</p> <p>Stand van zaken: naar aanleiding van een evaluatie van het soortenbesluit werd een voorstel tot aanpassing van de regelgeving voorgelegd aan de minister.</p>
<p>Natuurdecreet/ Soortenbesluit</p>	<p>Bezit van ongeringde gekweekte fazanten</p> <p>In principe moeten gekweekte vogels allemaal geringd zijn. Die regel uit het soortenbesluit geldt ook voor jachtwild dat wordt gehouden (bv. fazanten). Het knelpunt bestaat erin dat een aantal mensen thuis fazanten hebben, die vóór de inwerkingtreding van het soortenbesluit niet moesten geringd zijn en dat deze volwassen vogels niet met een legale ring kunnen geringd worden. In het soortenbesluit ontbreekt met andere woorden een overgangsregeling voor personen die op het ogenblik van inwerkingtreding van de nieuwe regel, volwassen fazanten hielden.</p> <p>Stand van zaken: naar aanleiding van een evaluatie van het soortenbesluit werd een voorstel tot aanpassing van de regelgeving voorgelegd aan de minister.</p>

<p>Jachtdecreet/ Jachtvoorwaarden- besluit</p>	<p>Gebruik van lokaas bij kastvallen</p> <p>Het jachtvoorwaardenbesluit staat het gebruik van de kastval bij vossenbestrijding toe, maar zonder het gebruik van lokaas expliciet toe te staan. Nochtans is het gebruik van lokaas noodzakelijk om een kastval op een efficiënte manier te gebruiken. De oplossing bestaat erin het gebruik van lokaas in een kastval expliciet toe te staan.</p> <p>Stand van zaken: een voorstel tot aanpassing van de regelgeving werd voorgelegd aan de minister.</p>
<p>Jachtdecreet/ Jachtvoorwaarden- besluit</p>	<p>Rapen van fazanteneieren uit bedreigde nesten</p> <p>Het jachtvoorwaardenbesluit bevat een bepaling op grond waarvan een jachtrechthouder fazanteneieren uit door landbouwactiviteiten bedreigde nesten mag rapen om ze te laten uitbroeden en ze nadien terug uit te zetten in het veld. Het probleem met deze bepaling is dat ze moeilijk tot niet controleerbaar en bijgevolg niet handhaafbaar is. De betrokken bepaling is in vroegere jachtopeningsbesluiten opgenomen als resultaat van een discussie op politiek niveau over het al dan niet verbieden van het uitzetten van fazanten. Het is duidelijk dat deze bepaling door sommige jachtrechthouders wordt aangegrepen om op grote schaal gekweekte fazanten uit te zetten.</p> <p>De Natuurinspectie is niet in staat om deze regel in zijn huidige vorm te handhaven.</p> <p>Stand van zaken: komt mogelijk opnieuw op de politieke agenda naar aanleiding van de opmaak in 2012 van het nieuw jachtopeningsbesluit.</p>
<p>Jachtdecreet/ Jachtvoorwaarden- besluit</p>	<p>Zondagjacht - meldpunten</p> <p>Het jachtvoorwaardenbesluit legt aan geweerjagers de verplichting op om hun gewone jachtactiviteiten op zondag vooraf te melden op een elektronisch meldpunt van het ANB. De bedoeling van dit meldpunt was om een zicht te krijgen op de jachtactiviteiten op zondag en op potentiële conflicten tussen die jagers en derden. Daarnaast werd een tweede meldpunt opgericht met het oog op de registratie van klachten van derden over de zondagjacht. Het besluit bepaalt verder dat deze regel na één jaar zal worden geëvalueerd met het oog op eventuele bijsturing. Een evaluatierapport werd in oktober 2009 bezorgd aan de minister.</p> <p>Vanuit handhavingsoogpunt moet worden vastgesteld dat de regel zijn doel voorbij schiet: het is immers niet duidelijk of een jager die aan zijn meldplicht verzaakt, al dan niet mag jagen, zeker niet na het eerste jaar en een evaluatie van de regel uitblijft. Het is daarom, met het oog op duidelijkheid voor de burger én voor de jagers, wenselijk dat een betere regeling betreffende de jacht op zondag wordt ingevoerd: zo zou men kunnen opteren voor de vroegere regeling (jacht op zondag is zonder meer toegelaten), voor een jachtverbod op zondag of voor een mengvorm die duidelijk te controleren is, bv. enkel zondagjacht vóór de middag. Naar</p>

	<p>aanleiding van de evaluatie heeft de minister aangekondigd het meldpunt te zullen afschaffen.</p> <p>Stand van zaken: het ANB heeft dit probleem onder de aandacht van de minister gebracht.</p>
Natuurdecreet	<p>Verkoop van percelen waarop een herstelmaatregel rust</p> <p>Het gebeurt dat een grondeigenaar bepaalde "grondgebonden" delicten tegen de natuurwetgeving pleegt (bv. het onrechtmatig verwijderen van KLE's) en nadien zijn grond verkoopt. Er ontstaan dan problemen om een herstel op te leggen aan de nieuwe eigenaar omdat die de overtreding niet heeft begaan. In het bosdecreet geldt een bepaling op grond waarvan in de notariële akte de verplichtingen van de nieuwe eigenaar moet worden opgenomen. Het natuurdecreet kent geen analoge bepaling.</p> <p>Stand van zaken: dit probleem moet worden bekeken in het kader van de oefening die binnen het ANB aan de gang is rond de integratie van de bos- en natuurwetgeving of in het kader van de globale evaluatie van het milieuhandhavingsdecreet in 2012.</p>
Bosdecreet/Natuurdecreet/ Toegankelijkheidsbesluit	<p>Naleving toegankelijkheidsregels in parken en natuurgebieden zonder reservaatstatuut</p> <p>Het toegankelijkheidsbesluit is enkel van toepassing op bossen en natuurreservaten. Daarnaast beheren openbare instanties zoals het ANB ook andere terreinen zoals parken en natuurgebieden zonder reservaatstatuut. De toegankelijkheid kan op die terreinen in de meeste gevallen enkel worden geregeld door een gemeentelijk politiereglement. Omdat personeelsleden van het ANB in een politiereglement niet bevoegd kunnen worden verklaard voor het handhaven van dat reglement, laat het toezicht in die gebieden soms te wensen over. Een mogelijke oplossing kan erin bestaan het toepassingsgebied van het toegankelijkheidsbesluit uit te breiden.</p> <p>Stand van zaken: er werd nog geen initiatief ondernomen omdat dit knelpunt als niet prioritair wordt beschouwd.</p>
Bosdecreet	<p>Naleving van de voorwaarden van de kapmachtiging</p> <p>Krachtens artikel 81 van het bosdecreet moet voor elke kapping een machtiging worden gevraagd aan het ANB (behalve voor kappingen voorzien in een goedgekeurd beheerplan en kappingen om veiligheidsredenen). Houdt deze bepaling ook in dat de voorwaarden van de machtiging moeten worden nageleefd? Dat lijkt op zich logisch, maar het wordt niet expliciet zo gesteld. Het legaliteitsbeginsel in strafzaken vraagt dat regelgeving die strafrechtelijk handhaafbaar is, duidelijk en ondubbelzinnig is.</p>

De stelling dat het schenden van de voorwaarden van de kapmachtiging wel degelijk strafbaar is, vindt steun in artikel 95 bosdecreet dat bepaalt dat het uitvoeren van onrechtmatige kappingen verboden is. Probleem hierbij is wel dat artikel 95 enkel op openbare bossen betrekking lijkt te hebben waardoor de vraag blijft of het schenden van de voorwaarden van de kapmachtiging in privé-bossen strafbaar is.

Om alle twijfel weg te nemen zou artikel 81 bosdecreet aangepast moeten worden waardoor het schenden van de voorwaarden van de machtiging expliciet strafbaar wordt gesteld.

Stand van zaken: een voorstel in die zin werd door de Vlaamse regering in de loop van 2011 principieel goedgekeurd.

Bijlage 4: Gebruikte afkortingen

ANB	het Agentschap voor Natuur en Bos
AMMC	de Afdeling Milieuschade, Milieuhandhaving en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid
BVR	Besluit van de Vlaamse Regering
HPG	Historisch Permanent Grasland
Jachtvoorwaardenbesluit	BVR van 30 mei 2008 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder de jacht kan worden uitgeoefend
KLE	Klein Landschaps Element
Maatregelenbesluit	BVR van 21 oktober 2003 houdende maatregelen ter uitvoering van het gebiedsgericht natuurbeleid
MHD	het Milieuhandhavingsdecreet (titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid)
MHB	het milieuhandhavingsbesluit (Besluit van de Vlaamse regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid)
SBZ-V	Speciale Beschermingszone – vogelrichtlijngebied, aangewezen in toepassing van de vogelrichtlijn
SBZ-H	Speciale Beschermingszone – habitatrichtlijngebied, aangewezen in toepassing van de habitatrichtlijn
Soortenbesluit	BVR van 15 mei 2009 met betrekking tot de soortenbescherming en soortenbeheer
Toegankelijkheidsbesluit	BVR van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurrezervaten
Vegetatiebesluit	BVR van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu
VTE	Voltijds Equivalent

